

ВСТУП

У відповідності до чинного законодавства гімназія № 153 ім. О.С.Пушкіна здійснює освітній процес відповідно до рівнів освіти:

I ступінь - початкова освіта;

II ступінь - базова середня освіта;

III ступінь – профільна середня освіта.

На підставі Типових освітніх програм складено Освітню програму гімназії № 153 ім. О. С. Пушкіна для 1-3-х класів. Реалізація Освітньої програми забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом освіти результатів навчання.

Організація освітньої діяльності у 1-3-х класах початкової школи у 2020-2021 навчальному році здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»; Державного стандарту початкової освіти.

Освітня програма для 1-3 класів - складова єдиного комплексу освітніх компонентів (навчальних предметів, індивідуальних проектів, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання розроблено на основі Державного стандарту початкової загальної освіти й Типових освітніх програм.

Розділ 1

Призначення гімназії та засіб його реалізації

Освітній простір гімназії є інтегративним – і це його найголовніша ознака. Необхідна умова цього – зміна бачення змісту сучасної освіти, і тому всю систему навчання намагаємося переорієнтувати з надання знань, вмінь, навичок з окремих предметів, які, безумовно, необхідні людині в повсякденному житті, на систему знань про людину, природу, державу, суспільство, побудовану на єдності світу, єдності людини з їх наступним застосуванням для якомога повнішої особистісної самореалізації.

Жодне знання не набувається гімназистами заради самих знань чи оцінки – вони є життєво важливими компетенціями, з яких складається світогляд підростаючої особистості.

Філософія гімназії полягає у тому, щоб сформувати такий освітній простір, який дозволяє вільний розвиток усіх здібностей гімназистів, формує в них потребу всеосяжного культурного філософського погляду на життя. Мета гімназії: отримання учнями універсального цілісного сучасного знання, всебічний розвиток, виховання і соціалізація гімназистів, які усвідомлюють себе громадянами України, здатні до життя в суспільстві, мають прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готові до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової й громадської діяльності та громадянської активності.

Місія гімназії полягає в тому, щоб створити усі умови для розвитку учнів з урахуванням їх можливостей, пізнавальних інтересів і схильностей. Освіта, яку одержують гімназисти, повинна забезпечити їх самореалізацію сьогодні і в майбутньому. Гімназист, не залежно від його здібностей, реалізує своє право на успіх в житті, на максимальне розкриття власних здібностей, яке може запропонувати якісна освіта. Гімназія прагне максимально адаптуватися до учнів з їхніми індивідуальними й творчими уподобаннями та

здібностями, намагається гнучко реагувати на соціокультурні зміни середовища. Головним підсумком такої двосторонньої діяльності гімназії покликана стати адаптація гімназистів до швидкоплинного життя, збереження особистості вихованця в різноманітних обставинах суспільного життя.

Цілі та задачі освітнього процесу 1-3-х класів як складової ланки гімназії підпорядковані загальним цілям гімназії та вимогам до досягнень здобувачів освіти (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

Головними цілями та завданнями діяльності гімназії є: різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.

Основним засобом реалізації призначення гімназії є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, що забезпечується через:

- розширення навчального часу у навчальному плані на предмети і курси, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальній, спортивній, художньо-естетичній, лідерській тощо);
- оригінальну організацію навчальної діяльності, інтеграцію навчальної та поза навчальної діяльності;

Освітні програми, реалізовані в гімназії, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- формування цілісної та усебічно розвиненої особистості, здатної до критичного мислення;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості, патріотизму;
- формування людини та громадянина, яка прагне змінювати та удосконалювати суспільство;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- вирішення завдань формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації тощо;
- виховання учнів здатних змінювати навколишній світ та вчитися впродовж життя.

Розділ 2

Опис мети програми та кінцевих результатів навчання

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості. Освітній процес ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходів, що зумовлює чітке визначення результативної складової засвоєння змісту початкової загальної освіти.

Протягом навчання у початковій школі учні повинні оволодіти ключовими компетентностями, які передбачають їх особистісно-соціальний та інтелектуальний розвиток, формуються на міжпредметній основі та є інтегрованим результатом предметних і міжпредметних компетенцій.

У результативній складовій кожної освітньої галузі відповідно до Державного стандарту визначено державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи, які відповідають змісту і структурі предметних компетентностей. Для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях повної загальної середньої освіти (розділ 6)

Розділ 3

Цілі та завдання освітнього процесу

Метою гімназійної освіти є різнобічний розвиток, громадянське виховання і соціалізація дитини, формування у неї навчальних, соціальних, загальнокультурних і предметних компетентностей, цінностей громадянського суспільства, особистісний розвиток учнів з орієнтацією на продовження навчання, формування креативності і критичного мислення, творчих здібностей, набуття життєвих компетентностей, необхідних для самовизначення й усвідомленого вибору подальшого життєвого шляху.

Основними завданнями освітнього процесу в гімназії є наступні:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальної середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Конкретними завданнями освіти у гімназії є:

- створення умов для ефективної навчально-пізнавальної діяльності учнів в інформаційно-освітньому середовищі з метою особистісного розвитку, набуття ключових і предметних компетентностей, пізнавального досвіду, формування світогляду і ціннісних ставлень до оточуючого світу, задоволення пізнавальних інтересів і потреб дитини, усвідомленого нею вибору подальшого життєвого шляху;

інтелектуальний, духовний, емоційний, фізичний, розвиток дитини, морально-етичне її виховання, формування основ природничо-наукового і гуманітарного світоглядів;

формування загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності, набуття соціального досвіду і культури спілкування та співпраці, навичок соціально-правової, екологічно доцільної і здоров'я збережувальної поведінки;

розвиток основних умінь і навичок навчальної діяльності, компетентностей щодо вільного володіння українською мовою, спілкування однією з іноземних мов, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні і практичній діяльності;

формування підприємливості і здатності оцінювати правильність вибору, обґрунтовувати раціональність способу розв'язання проблем, приймати адекватні рішення в різноманітних життєвих ситуаціях, самостійно розв'язувати пізнавальні, організаційні та інші проблеми особистого життя; виховання школяра як людини демократичної, відповідальної, патріотичної, з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе;

громадянське, трудове, екологічне, виховання учнів;

формування ставлення учнів до освіти як важливої невід'ємної складової загальної культури людини;

збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я вихованців.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено з обов'язковими

результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах І циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Зміст навчання», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання. Оскільки Освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Зміст навчання» передбачають не запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проєкти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів

Розділ 4

Навчальний план та його обґрунтування

Згідно із Законом України «Про освіту», на основі Державного стандарту (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 із змінами в наказі КМ № 1272 від 08.10.19) й Типових освітніх програм закладом загальної середньої (гімназією №153 ім. О.С.Пушкіна) було розроблено Освітню програму – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів, індивідуальних проєктів, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання, до складу якої входить і Навчальний план.

Під час складання Освітньої програми було використано Державний стандарт початкової освіти та Типові освітні програми:

Класи	Варіант Типових освітніх програм, затверджених Міністерством освіти і науки України
1-а, 2-а.	На підставі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О. Я., наказ МОНУ № 268 від 21.03.2018 р. зі змінами в Наказі Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272
3-а	На підставі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О. Я., наказ МОНУ № 1461 від 21.12.18 р. зі змінами в Наказі Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273
1-б, 1-в, 2-б, 2-в, 3-б, 3-в.	На підставі до Держстандарту у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688 (додаток 12), Типової навчальної програми з української мови для ЗЗСО з навчанням російською мовою, Типової навчальної програми з російської мови для ЗЗСО з навчанням російською мовою.

Навчальний план гімназії розглядаємо як механізм реалізації змісту освіти та досягненню мети Освітньої програми для 1-3-х класів: всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, підготовка учнів до подальшого навчання.

В Освітній програмі запропоновано підхід до організації освітнього процесу. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у

відповідних навчальних програмах (розділ 5). Розподіл навчальних годин в межах освітніх галузей розміщено в навчальних планах.

У програмах з навчальних предметів визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Під час складання Освітньої програми для 1-3 х класів враховано вікові особливості розвитку та потреб дітей. **Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою**, враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Пріоритетом є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої. Початкова освіта здобувається з шести років. Відповідно до Закону України про освіту діти, яким на початок навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства та наступність між класами початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література; мови та літератури корінних народів та національних меншин)

Іншомовна освіта (англійська мова)

Математична

Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі (інтегрований курс «Я досліджую світ»)

Технологічна, інформатична («Дизайн і технології», «Інформатика»)

Мистецька («Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво»)

Фізкультурна («Фізична культура»)

Розподіл навчальних годин в межах освітніх галузей розміщено в навчальних планах. Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань,

усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самотійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самотійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних

ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми для 1-3-х класів передбачено використання внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Варіативний складник освітньої програми для 1-2 класів використано на додаткові години для проведення індивідуальних консультацій та групових занять з учнями, для 3-б та 3-в класів – на підсилення математики.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів (англійської та української мови в 1-3 класах) здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002р. №128 та «Роз'яснення щодо порядку поділу класів на групи при вивченні

окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах в умовах повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей» № 1/9-322 від 18 травня 2018 року.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів

здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-3 класів підлягає вербальному, формувальному оцінюванню. Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи визначені Державним стандартом початкової освіти відповідно до кожного ступеню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку;

діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;

мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Об'єктами формувального оцінювання є процес навчання учнів, а також результат навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів. Орієнтирами для визначення критеріїв формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти.

Підсумкове тематичне оцінювання здійснюється вербально за результатами виконання діагностичних робіт, розроблених на основі компетентнісного підходу, які можуть бути усними чи письмовими у формі тестових завдань, комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Форми та засоби оцінювання, зміст завдань учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Завершальне (підсумкове) оцінювання результатів навчання у першому класі проводять: наприкінці навчального року відповідно до «Методичних рекомендацій щодо формувального оцінювання учнів 1-го класу (до листів МОН від 18.05.2018 р. № 2.2-1250 та від 21.05.2018 № 2.2-1255, 1154 від 27.08.2019 р.).

Навчальний план для 1-2 класів початкової школи

з українською мовою навчання

(на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О. Я.,
Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272)

Назва освітньої галузі/навчальний предмет	Кількість годин на тиждень/рік		
	1-а клас	2-а клас	Разом
Інваріантний складник			
Мовно-літературна, у тому числі:	9/315	10/350	19/665
українська мова та читання	7/245	7/245	14/490
англійська мова	2/70	3/105	5/175
Математична:			
Математика	4/140	4/140	8/280
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна, інформатична галузі)	3/105	3/105	6/210
Технологічна:			
Технології і дизайн	1/35	2/70	3/105
Мистецька:	2/70	2/70	4/140
Образотворче мистецтво	1/35	1/35	2/70
Музичне мистецтво	1/35	1/35	2/70
Фізкультурна*			
Фізична культура	3/105	3/105	6/210
Варіативний складник			
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій з математики	1/35	1/35	2/70
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23/805	25/875	48/1680
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	22/770	42/1470

Навчальний план для 3 класів з українською мовою навчання

(на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О. Я.,
Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273)

Назва освітньої галузі/навчальний предмет	Кількість годин на тиждень/рік	
	3-а клас	Разом
Інваріантний складник		
Мовно-літературна, у тому числі:	10/350	10/350
українська мова та читання	7/245	7/245
англійська мова	3/105	3/105
Математична:		
Математика	5/175	5/175
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3/105	3/105
Технологічна:		
Технології і дизайн	1/35	1/35
Інформатична:		
Інформатика	1/35	1/35
Мистецька:	2/70	2/70
Образотворче мистецтво	1/35	1/35
Музичне мистецтво	1/35	1/35
Фізкультурна*		
Фізична культура	3/105	3/105
Усього	25/875	25/875
Варіативний складник		
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій та групових занять з математики	1/35	1/35
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	26/910	26/910
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	23/805	23/805

Навчальний план

для 1-3 класів з навчанням російською мовою

(на основі додатку 12 до Держстандарту у редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 24 липня 2019 р. № 688)

Назва освітньої галузі/навчальний предмет	Кількість годин на тиждень/рік			
	1- б,в класи	2-б,в класи	3- б,в класи	разом
Інваріантний складник				
Мовно-літературна, у тому числі:	11/385	11/385	11/385	33/1155
українська мова та література	5/175	5/175	6/210	
російська мова та літературне читання	4/140	3/105	2/70	
англійська мова	2/70	3/105	3/105	
Математична:				
Математика	4/140	4/140	4+1/175	13/455
Я досліджую світ (Природнича, громадянська та історична соціальна і здоров'язбережувальна)	3/70	5/175	4/140	12/420
Інформатична: Інформатика	-	-	1/35	1/35
Мистецька:	2/70	2/70	2/70	6/210
Музичне мистецтво	1/35	1/35	1/35	
Образотворче мистецтво	1/35	1/35	1/35	
Фізкультурна:	3/105	3/105	3/105	9/315
Фізична культура				
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	23/805	25/875	26/910	74/2590
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	22/770	23/805	65/2275

Розділ 5

Зміст навчальних програм

Мовно-літературна освітня галузь

Українська мова і читання

Метою початкового курсу мовно-літературної освіти є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- виховання в учнів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до української мови, читання, дитячої книжки, формування пізнавального інтересу до рідного слова, прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- розвиток мислення, мовлення, уяви, пізнавальних і літературно-творчих здібностей школярів;
- формування повноцінних навичок читання і письма, уміння брати участь у діалозі, інсценізаціях, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;
- формування вмінь працювати з різними видами та джерелами інформації;
- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики й жанрів, формування прийомів самостійної роботи з дитячими книжками;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- дослідження мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- залучення молодших школярів до практичного застосування умінь з

різних видів мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях.

Відповідно до зазначених мети і завдань у початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія «Взаємодіємо усно» спрямована на формування в молодших школярів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія «Читаємо» передбачає формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними прийомами пошуку потрібної інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» спрямована на формування в молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Змістова лінія «Досліджуємо медіа» передбачає формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення власного досвіду, створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» спрямована на дослідження учнями мовних одиниць і явищ з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил українського

правопису, формування в молодших школярів умінь послуговуватися українською мовою в усіх сферах життя.

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

1 клас – інтегрований курс «Навчання грамоти»;

2-3 класи – навчальні предмети «Українська мова», «Читання».

«Літературне читання» (3 клас)

Мета - розвиток особистості молодшого школяра засобами різних видів читацької діяльності; формування читацької, комунікативної та інших ключових компетентностей; збагачення емоційно-ціннісного, естетичного, соціального та пізнавального досвіду; розвиток образного, критичного і логічного мислення та літературно-творчих здібностей; формування готовності до вивчення української та зарубіжної літератури в освітньому закладі II ступеня.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань:

- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики і жанрів;
- формування в учнів повноцінної навички читання як універсального інструменту функціональної грамотності;
- розвиток інтересу і здатності до самостійної читацької діяльності для задоволення різних потреб читача;
- формування умінь опрацьовувати художні, науково-художні тексти;
- оволодіння прийомами структурно-сміслового і образного аналізу текстів різних видів;
- розвиток образного, критичного, логічного мислення та мовлення;
- формування умінь самостійної роботи з різними видами і джерелами інформації;
- формування прийомів роботи з дитячою книжкою, періодичною, довідковою літературою;

- формування вмінь безпечного і критичного використання медіапродукції, здатності створювати медіапродукти і спілкуватися за допомогою медіазасобів;
- розвиток уяви і здатності виявляти себе у різних видах літературно-творчої діяльності.

Відповідно до мети і завдань предмета «Літературне читання» визначено такі змістові лінії: «Пізнаємо простір дитячого читання»; «Розвиваємо навичку читання, оволодіваємо прийомами розуміння прочитаного»; «Взаємодіємо усно за змістом прослуханого»; «Досліджуємо і взаємодіємо з текстами різних видів»;

«Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою»; «Досліджуємо і взаємодіємо з медіапродукцією»; «Перетворюємо та інсценізуємо прочитане; Реалізація змістових ліній програми з літературного читання здійснюється у процесі особистісно зорієнтованої розвивальної читацької і комунікативної діяльності учнів. Враховуючи потреби та інтереси молодших школярів у пізнанні світу людей, природи, самопізнанні, залучаючи їх до вдумливого читання найкращих дитячих книжок, текстів, різних видів учитель виховує україномовну особистість, компетентного, критично мислячого читача, який розуміє цінність книги, відчуває красу рідного слова, збагачує свій читацький, мовленнєвий і пізнавальний досвід.

Змістова лінія «Пізнаємо простір дитячого читання» створює передумови для ознайомлення учнів 3-4 класів з різноманітною за темами і жанрами дитячою літературою, з різними видами довідкових, навчальних і медіа текстів, способами здобуття інформації у сучасному медіа просторі. Простір дитячого читання передбачає взаємодію організованої і самостійної читацької діяльності учнів, що сприяє формуванню дитини-читача, який на завершення початкової школи має належний читацький кругозір, розуміє цінність читання і виявляє до нього інтерес, набуває достатній досвід використання з різною метою текстів різних видів.

Змістова лінія «Розвиваємо навичку читання, оволодіваємо прийомами розуміння прочитаного» охоплює такі основні змістові блоки: удосконалення й розвиток якісних характеристик технічної і смислової сторін навички під час читання вголос і мовчки; самостійне застосування мовленнєвих та позамовних засобів художньої виразності; оволодіння, з поступовим нарощуванням ступеня складності, прийомами смислового читання (прийоми самостійного розуміння лексичного значення слів, словосполучень; повноцінного усвідомлення в тексті фактичної, концептуальної, підтекстової (з допомогою вчителя) інформації); застосування видів читання: аналітичного, переглядового, вибіркового відповідно до мети читання.

Змістова лінія «Взаємодіємо усно за змістом прослуханого» спрямована на формування в учнів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися з іншими людьми в діалогічній і формі заради досягнення певних життєвих цілей.

Змістова лінія «Досліджуємо і взаємодіємо з текстами різних видів» передбачає цілісне сприймання учнями художніх, науково-художніх текстів, їх аналіз, інтерпретацію з використанням літературознавчих понять (практично);

формування умінь висловлювати рефлексивні судження у зв'язку з прочитаним, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів та використовувати її для збагачення особистого читацького досвіду.

Змістова лінія «Оволодіваємо прийомами роботи з дитячою книжкою» передбачає формування і розвиток в учнів прийомів розрізнення дитячих книжок за жанрово-тематичними ознаками, типом видання (книжка-твір, книжка-збірка, довідник, словник і т.ін.); прогнозування орієнтовного змісту книжки (твору) з опорою на її ілюстративний та довідково-інформаційний апарат; прийомів самостійного вибору книжок з використанням інформаційних ресурсів дитячої бібліотеки; умінь зв'язно

висловлювати власні емоційно-оцінні враження щодо змісту прочитаного, складати короткий відгук на прочитану книжку та ін.

Змістова лінія «Досліджуємо і взаємодіємо з медіапродукцією» має на меті формування і розвиток в учнів понять про різні види медіа та використані в них вербальні і невербальні засоби впливу на читача; формування умінь і навичок сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати і безпечно користуватися медіазасобами; виражати себе і спілкуватися з іншими за допомогою власних медіапродуктів.

Оволодіння медіаграмотністю є поліпредметним процесом, який передбачає зв'язок із щоденним життям дітей не лише в школі, а й поза нею, створення можливостей набувати досвід критичного осмислення різної медіапродукції, що має позитивно вплинути на розширення їхнього читачького і соціального досвіду, вироблення умінь відрізняти корисну інформацію від шкідливої, уникати імовірних для цього віку ризиків взаємодії з медіапродуктами.

Змістова лінія «Перетворюємо та інсценізуємо прочитане; створюємо власні тексти» передбачає розвиток уяви, художньо-образного мислення і мовлення дітей, оволодіння вербальними і невербальними засобами створення творчих продуктів з різним ступенем самостійності (зміни, доповнення, продовження тексту, ілюстрування; участь в інсценізаціях, дослідницьких проєктах; складання есе, казок, віршів, закличок, загадок, оповідань та ін.).

Українська мова (для класів з навчанням російською мовою)

Метою початкового курсу мовно-літературної освітньої галузі (українська мова в закладах з російською мовою навчання) є:

- формування і розвиток у молодших школярів початкових *комунікативних умінь*, тобто умінь спілкуватися українською мовою усно (залежно від обставин навколишньої дійсності) й письмово, дотримуючись норм усного мовлення й письма;

- формування почуття громадянськості, толерантності до інших мов і народів;
- розвиток духовної особистості шляхом прилучення дітей до української культури;
- формування *соціокультурної* компетентності, яка передбачає ознайомлення учнів з культурою українського народу, полягає в умінні встановлювати соціальні контакти, забезпечує адаптацію підростаючого покоління до життя в українському соціумі;
- розвиток інтелектуальних здібностей засобами різних видів мовленнєвої діяльності;
- виховання загальнолюдських моральних цінностей, формування особистості, яка, має активну громадянську позицію;
- створення передумов для подальшого використання української мови як засобу навчання в наступних ланках освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання низки завдань:

- забезпечення *позитивної мотивації* та усвідомлення важливості засвоєння української мови як державної для загальнокультурного розвитку й самореалізації;
- розвиток умінь, сприймати на слух і розуміти українське мовлення;
- збагачення й активізація словникового запасу, формування орфоепічних і граматичних умінь;
- засвоєння елементарних знань про найважливіші мовні одиниці, *необхідні й достатні* для формування мовленнєвих умінь і навичок;
- засвоєння української графіки й орфографії, формування фонетико-графічних та правописних умінь і навичок; уявлень про спорідненість української і російської мов.
- розвиток діалогічного й монологічного мовлення; умінь спілкуватися українською мовою у повсякденному житті, залежно від ситуації;

- формування *компетентного читача*, що здатний співпереживати, висловлювати власні почуття щодо прочитаного, брати участь у рольових іграх, емоційно відображаючи характер героя;
- виховання інтересу та позитивного ставлення до чарівного світу української дитячої літератури як складової культури українського народу;
- виховання патріотизму, толерантності у ставленні до українського й інших народів, поваги до української мови як державної; засвоєння народних традицій, звичаїв, обрядів;
- забезпечення розвитку психічних процесів мислення, уваги, уяви, пам'яті; умінь зіставляти, аналізувати спільні й відмінні мовні факти рідної й української мов, використовувати отримані знання, набуті вміння й навички, вироблені на базі першої мови для засвоєння мовного матеріалу.

Поставлена мета і завдання реалізуються через такі **змістові лінії**: **«Взаємодіємо усно»**, **«Читаємо»**, **«Взаємодіємо письмово»**, **«Досліджуємо мовні явища»**, **«Досліджуємо медіа»**.

Змістова лінія **«Взаємодіємо усно»** спрямована на формування вмінь слухати й розуміти співбесідника й адекватно відповідати на запитання, розігрувати діалоги за малюнком і змістом казки, будувати діалоги за малюнками і пропонованою вчителем уявною ситуацією; бути толерантним у висловленні власної думки, вживаючи слова: «на мою думку...», «я думаю, що...», «мені здається, що...»; будувати невеликі власні висловлювання на основі сприйнятого на слух тексту; добирати заголовки до сюжетних малюнків і розповідати за їх змістом (створювати текст).

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** передбачає засвоєння української графіки й орфографії, використовуючи вміння, сформовані на уроках російської мови щодо графічних, технічних і гігієнічних вимог, оскільки вони є ідентичними; формування вмінь писати українською мовою, вживаючи букви українського алфавіту, писати слова, словосполучення, речення на дошці і в зошитах, списувати з підручника, з дошки та під

диктування вчителя; колективно складати й записувати речення й тексти за серією малюнків, малюнком, опорними словами, запитаннями, колективно складеним планом.

Змістова лінія **«Читаємо»** забезпечує формування вмінь читати й розуміти тексти українською мовою, аналізувати, виявляти ціннісне ставлення до змісту прочитаного, визначати героїв, оцінювати їхні вчинки; добирати заголовок до тексту, ділити текст на частини й добирати заголовки до них, розігрувати тексти в особах, відтворювати прочитане у вигляді міні-спектаклю, заучувати напам'ять невеликі вірші, читати, загадувати й відгадувати загадки; розвивати здатність дітей застосовувати читання як важливий засіб здобуття нових знань, набуття умінь, навичок у подальшому самостійному навчанні.

Змістова лінія **«Досліджуємо мовні явища»** спрямована на оволодіння учнями основами знань з української мови; формування та удосконалення орфоепічних, лексичних, граматичних та правописних умінь і навичок, усвідомлення спільного в мовах і особливостей української мови шляхом аналізу мовних явищ, зіставлення і порівняння мовних одиниць та явищ, перенесення знань, засвоєних на уроках російської мови.

Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** передбачає формування умінь підтримувати бесіду щодо обговорення змісту усного медіаповідомлення, здатність *висловлювати* свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (комікси, світлини, дитячі журнали, дитячі передачі, комп'ютерні ігри, реклама тощо).

Програма орієнтується на змістові лінії, визначені Державним стандартом початкової освіти. Однак, специфіка завдань мовно-літературної освіти (українська мова у закладах з навчанням мов національних меншин), наприклад, виховання громадянина України, який володіє українською мовою, знає й шанує його культуру, літературу, традиції, звичаї тощо обумовлює наявність також і **соціокультурної лінії – Вивчаємо культуру Батьківщини**, яка полягає в ознайомленні учнів з національною культурою

українців, творчістю українських письменників та інших представників культури, етикетною лексикою, сталими народними висловами, прислів'ями і приказками. Соціокультурна лінія змісту навчання передбачає ознайомлення учнів із нормами, які регулюють соціальні стосунки в українському суспільстві, формування умінь дотримуватись їх (культура поведінки і культура мовлення) у процесі спілкування українською мовою за спеціально створеними ситуаціями: різноманітні соціальні ролі у закладі, вдома, на вулиці, у магазині, театрі тощо.

Важливим завданням соціокультурної лінії є виховання громадянина України, який поважає українську державу, знає державну символіку, любить українську мову й культуру та, водночас, толерантно ставиться до мови й культури інших національностей, що представляють народ України.

Організація вивчення початкового курсу української мови базується на таких дидактичних і лінгводидактичних принципах:

- мотивація навчального процесу та всебічний розвиток особистості, що поєднує розвиток фізичних, пізнавальних, духовних якостей дитини;
- природовідповідність організації навчання, що передбачає підпорядкування дизайну, змісту, методів навчання і виховання віковим та індивідуальним особливостям дитини;
- формування ключових і предметних компетентностей, що формуються у взаємозв'язку;
- позитивна емоційність навчання, використання методів і прийомів, які забезпечують цікавість, викликають позитивні емоції, задовольняють допитливість, інтерес;
- науковість і доступність навчального матеріалу;
- комунікативна спрямованість навчального процесу;
- міжпредметні зв'язки, зокрема врахування спільного в російській і українській мовах та відмінностей;
- наступність і перспективність дошкільної, початкової й основної загальної освіти;

– збереження здоров'я (дотримання норм навчання і відпочинку, застосування ігрових методів навчання, що запобігають втомлюваності дітей).

Вивчення української мови у закладах освіти з навчанням мовами національних меншин, зокрема російською, має свої особливості:

– близькостпорідненість української та російської мов, наявність мовного середовища спричинює рецептивне (на рівні розуміння, хоч і неповного) володіння мовою;

– обов'язкове дотримання основного принципу вивчення української мови у школах з національними мовами викладання – принципу врахування знань, умінь й навичок учнів, засвоєних на уроках рідної мови;

– використання спільної лексики й засвоєної термінології російської мови з метою ефективності дослідження мовних явищ української мови.

Зазначені особливості та основні принципи засвоєння другої мови стали важливими критеріями для визначення змісту й розділів мовно-літературної галузі (українська мова як державна) в початковій ланці освіти:

I. Усний курс мовно-літературної галузі (українська мова як державна).
(1 клас)

II. Початкове навчання читання й письма. (2 клас)

III. Відомості з мови й правопису. Літературне читання. (3-4 класи).

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, рівень мовленнєвої підготовки дітей, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Іншомовна освітня галузь

Іноземна мова (англійська мова)

Головна мета навчання іноземної мови у початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями молодших школярів.

Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення.

Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати у межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Зміст навчання іноземної мови у початковій школі добирається відповідно до психо-фізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку.

У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування.

Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти. Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою.

Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні досягають рівня Pre A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Завдання полягає у формуванні вмінь:

☐ здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною

навчальною програмою;

☐ розуміти на слух зміст автентичних текстів;

☐ читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем

розуміння змісту;

☐ здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених

завдань;

☐ адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших

навчальних предметів;

☐ використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови

дефіциту наявних мовних засобів;

☐ критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;

☐ висловлювати свої думки, почуття та ставлення;

☐ ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів

електронного спілкування.

Функції іноземних мов у реалізації мети початкової загальної середньої освіти

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються

освітня, виховна і розвивальна функції.

Освітня функція спрямована на:

☐ усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;

☐ оволодіння знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країн

виучуваної мови;

☐ залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);

☐ розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних

засад для оволодіння іноземною мовою;

☐ формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для

задоволення власних іншомовних комунікативних намірів

(працювати з

підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

☐ формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу

спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до

його культури, звичаїв і способу життя;

☐ розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому

суспільстві;

☐ емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;

☐ розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися

нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

☐ мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;

☐ готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;

□ потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної

мови;

□ здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання

проблемно-пошукової діяльності.

Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови» у початковій школі

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

Російська мова

Освітній компонент:

Мови корінних народів та національних меншин України у закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами корінних народів, національних меншин.

Навчальна програма з російської мови та читання для закладів загальної середньої освіти з навчанням російською мовою розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» (2017), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87. Вона є складовою типової освітньої програми та базується на відповідних ключових Європейських компетентностях: уміння вчитися впродовж життя, спілкуватися державною українською і рідною мовами, спілкуватися іноземними мовами, застосовувати природничі науки і технології, використовувати математичні, інформаційно-комунікаційні, соціальні і громадянські, здоров'язбережувальні, загальнокультурні і підприємницькі компетентності.

Метою початкового курсу вивчення російської мови у закладах загальної середньої освіти з навчанням російською мовою є розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися рідною мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; розвиток емоційно-чуттєвого досвіду, мовленнєво-творчих здібностей.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- виховання в учнів позитивного емоційно-ціннісного ставлення до рідної мови, читання, дитячої книжки, формування пізнавального інтересу до рідного слова, прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- розвиток мислення, мовлення, уяви, інтелектуальних і літературно-творчих здібностей школярів, сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь;
- формування повноцінних навичок читання і письма, уміння брати участь у діалозі, інсценізаціях, створювати короткі усні й письмові монологічні висловлення;
- формування вмінь працювати з різними видами та джерелами інформації;
- ознайомлення учнів з дитячою літературою різної тематики й жанрів, формування прийомів самостійної роботи з дитячими книжками;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- дослідження мовних одиниць і явищ, опанування початкових лінгвістичних знань і норм рідної мови;
- залучення молодших школярів до практичного застосування умінь з різних видів мовленнєвої діяльності в навчальних і життєвих ситуаціях;
- формування первинних навичок співпраці в парах, групах та команді;

– виконання різних рольових функцій у колективі.

Відповідно до зазначених мети і завдань у початковому курсі вивчення румунської мови виділено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістова лінія «Взаємодіємо усно» спрямована на формування у молодших школярів умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати усну інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях, спілкуватися усно з іншими людьми в діалогічній і монологічній формах заради досягнення певних життєвих цілей.

Робота з аудіювання передбачає розвиток у дітей уміння зосереджено слухати все більш тривалі й складні висловлювання, розуміти їх з першого представлення, удосконалення слухової пам'яті. З цією метою слід розвивати мовленнєвий слух учнів, уміння уважно прислухатися до інформації й диференціювати у звуковому потоці специфічні елементи – схожі, але не однакові слова; слова певного складового складу; речення, що складаються з відповідної кількості слів; паузи в реченні тощо. При цьому результатом аудіювання має бути розуміння прослуханого: усвідомлення значення окремих елементів висловлювання (слів, сполучень слів, речень); його фактичного змісту.

При аудіюванні важливо не лише аналізувати зміст тексту, але й розуміти логіку його побудови, доцільність кожної із структурних частин, інтонаційні особливості деяких речень (що містять питання, спонукання); прислухатися до використання мовних засобів для створення певного настрою, враження та ін.

Для аудіювання необхідно добирати або складати текст, який відповідає завданням уроку за тематикою, обсягом, ступенем складності для учнів. В якості аудіотекстів можуть бути використані художні, науково-художні твори, а також зв'язні висловлювання вчителя про мовні явища (наприклад, про значення, походження слова, про спосіб виконання цікавого завдання тощо). Бажано використовувати й тексти культурологічного змісту, наприклад, про

народні звичаї, про народні ігри, про особливості побуту й національного костюму, а також про визнаних письменників, художників, музикантів.

Навчання говоріння передбачає цілеспрямовану комплексну роботу із збагачення словникового запасу школярів, виховання звукової культури мовлення, оволодіння граматичним ладом мовлення, розвитку виразності й зв'язності висловлювання, уміння розрізняти особливості й брати участь у діалозі й монологі.

У навчанні говоріння значна роль відводиться ігровим формам організації мовленнєвої діяльності: дидактичні ігри та ігри з логічним навантаженням сприятимуть розширенню й уточненню лексичного запасу молодших школярів; рухливі ігри із супровідними текстами й сюжетно-рольові, творчі ігри дозволять учням чітко визначити характер мовленнєвої ситуації, місце дії, підготовку співрозмовника, мету висловлювання.

Для розвитку діалогічного й монологічного мовлення необхідно створювати такі навчально-мовленнєві й комунікативні ситуації, які б стимулювали учнів висловлювати свої думки, почуття, потреби обговорювати проблеми, що їх цікавлять. Важливо вчити дітей висловлювати власну думку про ту чи іншу подію, явище; аргументувати свою думку, позицію; коректно вислуховувати інші думки, зіставляти їх з власною позицією.

При цьому слід широко застосовувати роботу в парах або невеликих групах, що створюватиме умови для активізації мовленнєвої діяльності більшості учнів класу, засвоєнню школярами культури спілкування, навичок використання формул мовленнєвого етикету, уміння уважно й доброзичливо вислуховувати співрозмовника; погоджуватися з ним або виражати незгоду в тактовній формі, сказати приємне тощо.

Змістова лінія «Читаємо» передбачає формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти різних видів, дитячі книжки, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст як засіб збагачення особистого емоційно-чуттєвого, соціального досвіду, користуватися раціональними

прийомами пошуку потрібної інформації в різних джерелах, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді.

Навчання читання передбачає засвоєння механізму плавного складового читання або читання цілими словами, нормативне озвучування прочитаного у відповідності з правилами літературної вимови, адекватне розуміння представленої інформації, виховання інтересу й любові до читання, до дитячої літератури, виховання засобами художнього слова громадянина України, формувати позитивні естетичні смаки, розвивати емоційні почуття школярів, формувати моральні якості молодшого школяра, стимулювати пізнавальні інтереси, інтелектуальні здібності, удосконалювати мовлення.

З цією метою необхідно сприяти закріпленню продуктивних способів читання (спочатку – плавно по складах, потім – плавно цілими словами). Подальша робота з читання передбачає розвиток у дітей таких умінь:

- читати вголос плавно, правильно, усвідомлено, виразно;

- в темпі, що відповідає швидкості звичайного усного мовлення, орієнтуючи своє читання на слухача;

- читати мовчки незнайомий текст із швидкістю, яка дещо вища за швидкість читання вголос, розуміти прочитане;

- самостійно працювати з книгою (навчальною, пізнавальною, художньою, довідковою).

Роботу з читання слід організувати так аби читання учнів регулярно використовувалось як вид мовленнєвої діяльності (специфічна форма спілкування з автором повідомлення), важливий для вирішення різноманітних навчально-пізнавальних завдань: малювання за текстом, виготовлення предмета за прочитаною інструкцією, читання для слухача з метою донести зміст незнайомого йому тексту тощо.

Робота з читання передбачає також удосконалення у школярів уміння працювати з книгою як джерелом інформації.

З цією метою необхідно систематично пропонувати школярам завдання на знаходження певної сторінки в книзі, не гортаючи всю підряд; користування змістом; визначення на сторінці тексту із заданим змістом; диференціацію шрифтів (звичайний, жирний, курсив); розуміння призначення умовних позначок та ін.; а також на користування дитячою бібліотекою, самостійний вибір творів для читання.

Матеріалом для читання мають бути твори, що стимулюють інтерес до читання, сприяють вихованню громадянських почуттів й уявлень, навчають дітей бачити гармонію у природі, мистецтві, житті людей. Важливо продемонструвати молодшим школярам авторське, тематичне й жанрове розмаїття світу дитячої літератури, допомогти учням сформувати особисті художні переваги, естетичний смак.

Коло читання складають тексти різних стилів (розмовного, художнього, науково-популярного), родів літератури (епічні, ліричні) й різних жанрів (загадки, прислів'я, приказки, казки, легенди, оповідання, вірші, байки тощо). Для читання молодшим школярам пропонуються твори усної народної творчості та твори майстрів художнього слова достатньо різноманітної тематики: минуле й сучасне України та світу, звичаї і традиції російського та українського народів, відомості про найбільш відомих письменників-класиків і сучасників, які пишуть для дітей та про дітей, про повсякденне життя й дитячі клопоти, про навчання й відпочинок, пригоди, природу, рослинний і тваринний світ, про піклування дорослих і дітей про нього.

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово» спрямована на формування у молодших школярів повноцінної навички письма, умінь висловлювати свої думки, почуття, ставлення та взаємодіяти з іншими людьми в письмовій формі, виявляти себе в різних видах мовленнєво-творчої діяльності.

Навчання письма як виду мовленнєвої діяльності спрямовано на формування у школярів уміння будувати письмові висловлювання, використовувати писемне мовлення з комунікативною метою.

Репродуктивні види графічних завдань (списування, письмо по пам'яті, зорові й зорово-слухові диктанти), що використовуються в необхідній кількості й з поступовим нарощуванням правописних труднощів, будуть сприяти стабілізації техніки письма молодших школярів. Проте важливо не зловживати репродуктивними завданнями, оскільки вони не сприятимуть вирішенню комунікативних завдань. Для розвитку у дітей інтересу до продукування писемного мовлення доцільно впроваджувати творчі письмові роботи, наприклад, вільний диктант, переказ, твір, вільне письмо. При цьому слід організувати роботу так, аби у тих, хто виконує письмове завдання, обов'язково були читачі або співавтори.

Змістова лінія «Досліджуємо медіа» передбачає формування в учнів умінь аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її, створювати прості медіапродукти.

Змістова лінія «Досліджуємо мовні явища» спрямована на дослідження учнями мовних одиниць і явищ рідної мови з метою опанування початкових лінгвістичних знань, норм літературної вимови та правил правопису, на формування в молодших школярів умінь послуговуватися російською мовою в усіх сферах життя, дотримуючись її літературних норм.

1. Текст, речення

Вивчення молодшими школярами елементів синтаксису необхідно для усвідомленої диференціації одиниць мовлення, розуміння логіки створення зв'язного висловлювання (діалогічного й монологічного текстів), адекватного ситуації спілкування інтонсування речень.

Аналогічнів українській та російській мовах суттєві ознаки тексту (відповідність одній темі, логічність подій, розвиток дій) і речення (група слів, зв'язаних між собою з допомогою запитань, завершеність інформації) дозволяють раціонально організувати опанування цих понять на уроках рідної мови з використанням елементів двомовного навчання: закріпити термінологію двома мовами, практикувати в аналізі готового висловлювання, а потім в самостійній побудові комунікативно затребуваних синтаксичних

одиниць. При цьому максимальна увага має приділятися структурі, зв'язності тексту, наявності в ньому основної думки, добору засобів зв'язку між реченнями.

В роботі над реченням передбачається робота над розумінням змісту, побудовою та використанням в мовленні речень, різних за метою висловлювання, а також окличних речень. В ході вивчення молодшими школярами елементів синтаксису доцільно сформувати вміння диференціювати й використовувати однорідні члени й звертання в реченні.

Програма націлює також на спостереження над простими і складними реченнями, на формування практичних умінь розрізняти ці речення в усній і письмовій формі.

Доцільним є з'ясування зв'язку слів у реченні, поширення його за допомогою запитань, а також утворення сполучень слів з прийменниками й без прийменників (у зіставленні з українською мовою), використання їх в реченні.

2. Звуки і букви. Склад. Наголос

Вивчення фонетико-графічного матеріалу в початковому курсі російської мови пояснюється необхідністю формування у школярів нормативних читання й письма, дотримання при говорінні норм літературної вимови, розпізнавання лексичного значення слів при зміні звука або наголосу.

Значна увага має приділятися розвитку слухо-артикуляційних навичок: ділити слова на склади, знаходити наголошений голосний, розрізняти на слух й відтворювати звуки російської мови, зіставляти звук і відповідну йому букву. Програма початкового навчання не планує застосування повного звуко-буквеного розбору, особливо в письмовій формі. Пріоритет належить усному частковому розбору, спрямованому передусім на удосконалення артикуляційних і правописних навичок (за зразком учителя).

Даний розділ передбачає ознайомлення учнів з поняттям сильної і слабкої позиції звука у слові, що є передумовою формування значної частини орфоепічних й орфографічних навичок.

3. Значення слова

Основне завдання роботи над словом – збагачення й активізація словникового запасу школярів, розвиток уміння заглиблюватися у значення слова, помічати його виразно-зображувальні можливості; розвивати увагу до незнайомих слів, потребу з'ясовувати їх значення, правильно використовувати в мовленні.

Спочатку учням пропонують завдання на спостереження за значенням слів (підготовчі словниково-логічні вправи в період навчання грамоти), потім школярі аналізують суттєві ознаки поняття; відповідність виділених слів даному контексту. Метою творчих завдань є закріплення умінь використовувати лексикологічні поняття у власному мовленні, виходячи із ситуації спілкування.

Передбачено роботу над тематичними групами слів, які називають предмети, явища, характерні для національної культури: традиційні народні ігри, іграшки, забави, елементи народного костюму, предмети домашнього вжитку тощо.

Програма передбачає роботу над найбільш вживаними фразеологічними одиницями (без терміна).

Важливим аспектом навчання є формування й розвиток уміння користуватися різними словниками (шкільним тлумачним словником, словником синонімів, антонімів, перекладними словниками).

4. Будова слова

Робота над будовою слова здійснюється на пропедевтичному рівні і передбачає проведення підготовчих словотворчих спостережень й ознайомлення школярів із специфікою і роллю в мові кореня, префіксів, суфіксів, закінчень. Розбір слова за будовою необхідно поєднувати з елементами словотворчого аналізу, спостереженнями за роллю префіксів і суфіксів у творенні слів.

Така підготовка має слугувати кращому розумінню значення слова. Необхідно навчити учнів бачити різницю у значеннях споріднених слів з

різними префіксами, суфіксами; бачити певну спільність значення неспоріднених слів з тим самим префіксом, з тим самим суфіксом.

Таким чином, робота над будовою слова має бути спрямована не стільки на самостійний розбір слова за будовою, скільки на збагачення й уточнення словникового запасу учнів, правильне використання слова в мовленні, вимову, написання його відповідно до літературних норм.

5. Правопис

Формування правописних умінь у молодших школярів передбачає уміння знайти у слові місце розбіжності вимови й написання, визначити спосіб розв'язання орфографічної задачі залежно від типу орфограми (перевіряється чи не перевіряється орфограма), зіставити написане зі зразком. Умовами для правописної роботи є розвинений фонематичний слух учнів, уміння чітко промовити слово за правилами вимови й написання, орфографічна пильність, достатньо сформовані каліграфічні навички, уміння правильно виділяти у слові морфеми для здійснення перевірки написання.

Навчання правопису сприяє словникова робота, спрямована на запам'ятання буквеної або морфемної будови слова, яке часто використовується з комунікативною метою, на основі орфографічної вимови чи різних видів аналітичного списування.

Крім того, школярі засвоюють й усвідомлено використовують прості правила-інструкції, які не потребують багатокрокового алгоритму вирішення орфографічної задачі, а також орфографічні правила, які регламентують перевірку найбільш поширених орфограм (позначення на письмі ненаголошених голосних, що перевіряються наголосом; позначення на письмі дзвінких і глухих приголосних; правила переносу слів; використання великої букви; окреме написання прийменників).

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

1 клас – інтегрований курс «Навчання грамоти»;

2 клас – навчальні предмети «Російська мова», «Читання» або інтегрований курс цих навчальних предметів;

3 клас – навчальні предмети «Російська мова», «Літературне читання»;

Особливості І циклу навчання

Стандарт початкової загальної середньої освіти передбачає поділ на два цикли, які враховують особливості фізичного, психічного і розумового розвитку дітей:

І цикл – 1-2 класи;

II цикл – 3-4 класи.

З метою дотримання принципів, на яких ґрунтується Нова українська школа, а саме: презумпція талановитості дитини, цінність дитинства, радість пізнання, розвиток особистості, здоров'я та безпека, - у першому циклі (1-2 класи) реалізація організаційної та змістової сторін процесу навчання грамоти відбувається на засадах доступності й перспективності, індивідуалізації й диференціації, оскільки передбачає врахування умінь, набутих дітьми у дошкільному віці, інтеграцію навчання елементарного читання й письма, розвиток або корекцію умінь виконувати звуковий аналіз слів, плавно по складах читати і писати, правильно сидіти за партою, тримати ручку чи олівець.

Навчання грамоти ділиться на три періоди: добукварний, букварний і післябукварний.

У добукварний період відбувається розвиток усного мовлення першокласників (уміння слухати-розуміти мовлення іншої людини, уміння говорити); формування елементарних аналітико-синтетичних умінь в роботі над текстом, реченням, словом, звуками мовлення; підготовка руки до письма. Тривалість добукварного періоду визначається вчителем з урахуванням підготовки учнів.

Протягом букварного періоду першокласники оволодівають початковими вміннями читати за навчальною книгою (букварем), писати в зошитах з

друкованою основою та в зошитах з сіткою для першого класу, зіставляти звуковий і буквенний склад слова, в аналітико-синтетичній діяльності моделювати й конструювати слова й речення. Крім того, продовжується робота з розвитку умінь слухати-розуміти усне мовлення, будувати власні висловлювання, брати участь у діалозі; з формування початкових уявлень про мову й умінь мовного аналізу.

Післябукварний період передбачає удосконалення уміння плавно по складах читати й писати, розвиток усного мовлення, уміння проводити елементарні аналітико-синтетичні операції з мовними одиницями різних рівнів. Тривалість післябукварного періоду корегується вчителем з урахуванням підготовки учнів конкретного класу.

Важливою складовою періоду навчання грамоти є розвиток у першокласників інтересу до книги, формування уміння самостійно працювати з нею. В 1-му класі робота з книгою передбачає гортання, розглядання книги, з'ясування того, стовпчиком (віршами) чи довгими рядками вона написана (слово «проза» при цьому не використовується), один чи кілька творів у книзі, де (на якій сторінці) їх початок і кінець тощо. Школярі вчаться висловлювати передбачення (на основі ілюстрацій, заголовку, якого читає вчитель) про можливий зміст тексту, а після слухання робити висновок про правильність свого передбачення. З часом діти залучаються до читання назви книги, прізвища й імені автора, а на кінець року – до самостійного читання дитячої книги чи її фрагментів.

Для роботи з дитячою книгою в 1-му класі відводиться половина уроку один раз на тиждень. Крім того, на кожному уроці кілька хвилин відводиться тренувальній роботі з букварем чи іншою книгою: діти вчаться гортати його і знаходити вказану сторінку, віднаходити умовні знаки на сторінці, пояснювати правила ігрових завдань і т.п.

Заняття в цей період готують учнів до вивчення в 2-му класі окремих курсів (або інтегрованого курсу) – мови і читання.

Загальні очікувані результати I циклу навчання

Здобувач/здобувачка початкової освіти (учень/учениця):

- 1) взаємодіє з іншими усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- 2) аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її; сприймає художній текст як засіб збагачення естетичного та емоційно-чуттєвого досвіду;
- 3) висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими письмово та в режимі онлайн, дотримується норм літературної мови;
- 4) досліджує індивідуальне мовлення – своє та інших, використовує це для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

Математична освітня галузь

Математика

Метою навчання математики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування в учнів розуміння ролі математики в пізнанні явищ і закономірностей навколишнього світу;
- формування у дітей досвіду використання математичних знань та способів дій для розв'язування навчальних і практичних задач;
- розвиток математичного мовлення учнів, необхідного для опису математичних фактів, відношень і закономірностей;
- формування в учнів здатності міркувати логічно, оцінювати коректність і достатність даних для розв'язування навчальних і практичних задач.

Реалізація мети і завдань початкового курсу математики здійснюється за такими змістовими лініями: «Числа, дії з числами. Величини»,

«Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Змістова лінія «Числа, дії з числами. Величини» охоплює вивчення у 1 – 4 класах питань нумерації цілих невід’ємних чисел у межах мільйона; формування навичок виконання арифметичних дій додавання і віднімання, множення і ділення; ознайомлення на практичній основі зі звичайними дробами;

вимірювання величин; оперування величинами.

Змістова лінія «Вирази, рівності, нерівності» спрямована на формування в учнів уявлень про математичні вирази – числові та зі змінною; рівності і рівняння; числові нерівності та нерівності зі змінною; про залежність результату арифметичної дії від зміни одного з її компонентів. Ця змістова лінія є пропедевтичною до вивчення алгебраїчного матеріалу.

Змістова лінія «Геометричні фігури» націлена на розвиток в учнів просторових уявлень; формування здатності розрізняти геометричні фігури за їх істотними ознаками; формування практичних умінь будувати, креслити, моделювати й конструювати геометричні фігури від руки та за допомогою простих креслярських інструментів. Ця змістова лінія має пропедевтичний характер.

Змістова лінія «Робота з даними» передбачає ознайомлення учнів на практичному рівні з найпростішими способами виділення і впорядкування даних за певною ознакою.

Змістова лінія «Математичні задачі і дослідження» спрямована на формування в учнів здатності розпізнавати практичні проблеми, що розв’язуються із застосуванням математичних методів, на матеріалі сюжетних, геометричних і практичних задач, а також у процесі виконання найпростіших навчальних досліджень.

До програми кожного класу подано орієнтовний перелік додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є

обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонованих або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби учнів.

Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню.

Досвід математичної діяльності застосовується у вивченні інших предметів (освітніх галузей) шляхом використання учнями математичних методів чи інших засобів для пізнання дійсності. Рекомендовано раз на два тижні проводити уроки для організації та виконання міжпредметних навчальних проектів, міні-досліджень тощо.

Природнича, громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна освітні галузі

Зазначені освітні галузі реалізуються в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності).

Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація,

класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі і суспільстві, між станом довкілля і діяльністю людини, впливу поведінки на здоров'я та безпеку, залежності результату від докладених зусиль, аналіз наслідків ризикованої поведінки);

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України, інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

- розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички щодо взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

- створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрований суті, а саме:

«Людина» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«Людина серед людей» (стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

«Людина в суспільстві» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«Людина і світ» (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

«Людина і природа» (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ

природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі;

роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

Учитель має можливість самостійно обирати й формувати інтегрований та автономний спосіб подання змісту із освітніх галузей Стандарту, добирати дидактичний інструментарій, орієнтуючись на індивідуальні пізнавальні запити і можливості учнів (рівень навченості, актуальні стани потреб, мотивів, цілей, сенсорного та емоційно-вольового розвитку).

Інформатична освітня галузь

Інформатика

Вивчення інформатики реалізується за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів.

Метою навчання інформатиці є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування в учнів уявлення про роль інформаційно-комунікаційних технологій у житті людини;
- формування вмінь описувати об'єкти реальної та віртуальної дійсності різноманітними засобами подання інформації;
- формування початкових навичок інформаційної діяльності, зокрема вмінь опрацьовувати текстову та графічну інформацію;
- формування у дітей початкового досвіду використання комп'ютерної техніки для розв'язування навчальних, творчих і практичних задач;
- розвиток логічного, алгоритмічного, творчого та об'єктно-орієнтованого мислення учнів.

Технологічна освітня галузь

Дизайн і технології

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через інтегрований курс «Дизайн і технології». В класах з російською мовою навчання цей курс вивчається у складі інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та проєктно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- виховання естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-ужитковому мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в матеріалах;
- вироблення навичок раціонального використання матеріалів, безпечного застосування традиційних та сучасних технологій;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати проєктно-технологічної діяльності, свій життєвий простір.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими змістовими лініями: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проєктування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Змістова лінія «Інформаційно-комунікаційне середовище» охоплює вивчення питань гармонійного поєднання функціональності та естетичності у виробках; пошук та опрацювання тематичної інформації у взаємодії з іншими;

дослідження природних, штучних і синтетичних матеріалів; розрізнення та читання графічних зображень; конструювання виробів з готових деталей.

Змістова лінія «Середовище проєктування» спрямована на реалізацію творчого потенціалу учнів, створення умов для продукування ідей, вибору особисто привабливих об'єктів праці; проєктування – моделювання і конструювання; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів за їх властивостями; читання інструкційних карток із зображеннями для поетапного виготовлення виробу.

Змістова лінія «Середовище техніки і технологій» передбачає формування навичок організації робочого місця, безпечної праці з ручними інструментами та пристосуваннями; поетапне виготовлення виробів з використанням традиційних та сучасних технологій.

Змістова лінія «Середовище соціалізації» спрямована на формування здатності оцінювати та презентувати результати проєктно-технологічної діяльності, обговорювати їх з іншими; ефективно використовувати створені вироби; долучатися до благочинної діяльності; виконувати трудові дії в побуті для самообслуговування та якісного облаштування життєвого простору.

Навчальний матеріал вибудовується навколо актуальних освітніх тем, розв'язання життєвих проблем, встановлення взаємозв'язків з іншими освітніми галузями. Розподіл навчальних годин за темами, добір об'єктів праці вчитель визначає самостійно, враховуючи умови навчання та педагогічну доцільність.

Мистецька освітня галузь

Образотворче та музичне мистецтво

Метою навчання мистецтва у школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких

предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- розвиток почуттєвої сфери учнів, набуття ними досвіду емоційно-естетичних переживань;
- пробудження інтересу до пізнання творів різних видів мистецтва; виховання гордості за здобутки рідного мистецтва й поваги до творчості інших
- формування умінь художнього сприймання, аналізу художньої мови та оцінювання творів мистецтва відповідно до вікових можливостей з використанням мистецької термінології;
- оволодіння способами художньо-творчої діяльності в різних видах мистецтва, комунікації з іншими в художній творчості;
- формування елементарних умінь застосування цифрових технологій у мистецькій творчості і презентації здобутів;
- розвиток мистецьких здібностей, здатності самовираження й керування власними емоційними станами через мистецтво та різні види художньої творчості;
- формування здатності встановлювати асоціації між видами мистецтва; між мистецтвом і явищами довкілля;
- досягнення усвідомлення значення мистецтва в житті людини;
- виховання культури глядача-слухача;
- формування здатності об'єктивно оцінювати творчі здобутки свої та інших.

Реалізація поставленої мети і завдань здійснюється за змістовими лініями: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Змістова лінія «Художньо-творча діяльність» націлює на розвиток

креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне освоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля.

Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва» спрямована на пізнання цінностей, що відображають твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення.

Реалізація змістової лінії «Комунікація через мистецтво» націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких досягнень і можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема у різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо, а також формування уявлень про можливість і способи регулювати свій емоційний стан завдяки мистецтву.

Опанування учнями мистецтва у початковій школі ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного, ігрового та інтегративного підходів.

Мистецтво сприяє формуванню ключових компетентностей, зокрема, у процесі:

- усного висловлювання своїх вражень від мистецтва; за допомогою коментування дорослого й оцінювання власної художньо-творчої діяльності

(вільне володіння державною мовою/ здатність спілкуватися рідною). 52

- здійснення елементарних розрахунків (наприклад, для встановлення пропорцій, визначення метру, запису ритму тощо) (математична

компетентність).

- спостереження, дослідження і відтворення довкілля та явищ природи засобами мистецтва (компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність);
- самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення (інформаційно-комунікаційна компетентність);
- формування умінь визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва (навчання впродовж життя);
- співпраці з іншими, зокрема участі у мистецьких заходах, прикрашенні середовища для друзів, сусідів; прояву відповідальності за особистий і колективний результат; використання мистецтва для отримання задоволення (впливу на власний емоційний стан) (громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей);
- опанування народних традицій, мистецтва рідного краю; толерантного ставлення до мистецтва різних народів (культурна компетентність)
- проявів творчої ініціативи та намагання її реалізовувати, зокрема через втілення у практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній); презентації результатів власних мистецьких досягнень (підприємливість та фінансова грамотність);
- виявлення бажання впроваджувати нові ідеї (інноваційність).

Мистецька освітня галузь може реалізовуватися через інтегровані курси або предмети вивчення за окремими видами мистецтва: наприклад,

музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації
упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Фізкультурна освітня галузь

Фізична культура

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- виховання в молодших школярів розуміння значущості занять фізичними вправами, спортивними іграми як важливого засобу зміцнення здоров'я, отримання задоволення, гартування тіла та характеру, самовираження, соціальної взаємодії у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;
- формування в учнів здатності володіння різними способами рухової діяльності, виконання фізичних вправ; уміння грати в рухливі та спортивні ігри за спрощеними правилами;
- розвиток в молодших школярів здатності встановлювати причинно-наслідкові зв'язки позитивних та негативних чинників щодо стану свого здоров'я та фізичного розвитку;
- використовувати різні способи пошуку корисної інформації у довідникових джерелах, у тому числі за допомогою інформаційно-комунікативних технологій і критичного мислення;
- формування в учнів здатності творчо застосовувати набутий досвід з фізичної культури, використовувати сили природи для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення;
- розвиток в молодших школярів здатності використовувати навички самоконтролю і самооцінювання свого фізичного стану, дотримуватися

санітарно-гігієнічних правил та безпечної поведінки в процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– розвиток в учнів здатності спілкуватися і взаємодіяти з дорослими й однолітками, співпрацювати та досягати спільних командних цілей у процесі спортивно-ігрової діяльності, використовувати термінологічний апарат з фізичної культури рідною мовою під час фізкультурно-оздоровчої діяльності;

– виховання в молодших школярів емоційно-ціннісного ставлення до занять фізичною культурою та спортом, здатності добирати фізичні вправи для розвитку фізичних якостей з урахуванням індивідуальних можливостей, бажання керуватися правилами безпечної і чесної гри, вміння боротися, вигравати і програвати; формування зацікавленості досягненнями українських спортсменів на Олімпійських іграх та інших спортивних змаганнях.

Зазначена мета і завдання реалізуються за такими змістовими лініями: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Змістова лінія «Рухова діяльність» передбачає формування в молодших школярів уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, способів рухової та ігрової діяльності, спрямованих на фізичний розвиток, зміцнення здоров'я та формування в молодших школярів умінь і навичок володіння різними способами рухової діяльності; здатності виконання вправ основної гімнастики, організуючих вправ, елементів акробатики, вправ корегувальної спрямованості та тих, що пов'язані з незвичним положенням тіла у просторі, ходьбою, бігом, танцювальними кроками, лазінням і перелізанням, стрибками; навичок володіння м'ячем; розвиток фізичних якостей; формування правильної постави й профілактику плоскостопості.

Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність» передбачає виховання в молодших школярів ініціативності, активності та відповідальності у процесі рухливих і спортивних ігор за спрощеними правилами; забезпечення

усвідомлення важливості співпраці під час ігрових ситуацій; формування умінь боротися, здобувати чесну перемогу та з гідністю сприймати поразку, контролювати свої емоції, організовувати свій час і мобілізувати ресурси, оцінювати власні можливості в процесі ігрової та змагальної діяльності, виконувати різні ролі в ігрових ситуаціях, відповідати за власні рішення користуватися власними перевагами і визнавати недоліки в тактичних діях у різних видах спорту, планувати та реалізувати спортивні проекти (турніри, змагання тощо); формування в молодших школярів умінь і навичок виконання естафет.

Розділ 6

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, мова відповідних корінних народів та національних меншин, літератури)

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Взаємодія з іншими особами усно, сприйняття і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях

Сприймає усну інформацію	сприймає усну інформацію; перепитує, виявляючи увагу; доречно реагує [2 МОВ 1.1]	критично сприймає інформацію для досягнення різних цілей; уточнює інформацію з огляду на ситуацію [4 МОВ 1.1]
--------------------------	--	---

Перетворює усну інформацію в різні форми повідомлень	відтворює основний зміст усного повідомлення відповідно до мети; на основі почутого малює/добирає ілюстрації; передає інформацію графічно [2 МОВ 1.2]	на основі почутого створює асоціативні схеми, таблиці; стисло і вибірково передає зміст почутого; переказує текст за різними завданнями [4 МОВ 1.2]
Виокремлює інформацію	виокремлює цікаву для себе інформацію; передає її іншим особам [2 МОВ 1.3]	виокремлює необхідну інформацію з різних усних джерел, зокрема медіатекстів, для створення власного висловлювання з конкретною метою [4 МОВ 1.3]
Аналізує та інтерпретує усну інформацію	розпізнає ключові слова і фрази в усному повідомленні, виділяє їх голосом у власному мовленні; пояснює, чому інформація зацікавила; за допомогою вчителя виявляє очевидні ідеї у простих текстах, медіатекстах [2 МОВ 1.4]	визначає та обговорює цілі, основні ідеї та окремі деталі усної інформації; пояснює зміст і форму текстів, зокрема медіатекстів, пов'язує, зіставляє із власними спостереженнями, життєвим досвідом, враховує думки інших осіб [4 МОВ 1.4]
Оцінює усну інформацію	висловлює думки щодо усного повідомлення, простого тексту, медіатексту; намагається пояснити свої вподобання; звертається до дорослих за підтвердженням правдивості інформації [2 МОВ 1.5]	висловлює своє ставлення до тексту, медіатексту, обґрунтовує думки, спираючися на власний досвід; визначає позицію співрозмовника, погоджується з нею або заперечує її [4 МОВ 1.5]

Висловлює і захищає власні погляди	висловлює власні погляди щодо предмета обговорення; намагається зробити так, щоб висловлювання було зрозуміле і цікаве для інших осіб; правильно вимовляє загальноживані слова [2 МОВ 1.6]	висловлює власні погляди, підтверджує їх прикладами, враховує думки інших осіб; дотримується найважливіших правил літературної вимови, висловлюючи власні погляди [4 МОВ 1.6]
------------------------------------	--	---

Використовує вербальні та невербальні засоби під час представлення своїх думок	розпізнає емоції своїх співрозмовників, використовує відомі вербальні та невербальні засоби для передачі емоцій та настрою; розпізнає образні вислови і пояснює, що вони допомагають уявити; створює прості медіатексти [2 МОВ 1.7]	обирає вербальні та невербальні засоби спілкування, доречно використовує їх для спілкування та створення простих медіатекстів відповідно до комунікативної мети; вимовляє з правильною інтонацією різні за метою висловлювання речення; використовує у власному мовленні засоби художньої виразності у творах різних жанрів [4 МОВ 1.7]
--	---	---

Регулює власний емоційний стан	розповідає про власні відчуття та емоції від прослуханого/побаченого; ввічливо спілкується [2 МОВ 1.8]	описує власні емоції та емоції співрозмовника від прослуханого/побаченого; доречно використовує у власному мовленні формули мовленнєвого етикету [4 МОВ 1.8]
--------------------------------	--	--

Сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду

Сприймає текст	передбачає за обкладинкою, заголовком та ілюстраціями, про що йтиметься в дитячій книжці; читає вголос правильно, свідомо, цілими словами нескладні за змістом і формою тексти; розуміє фактичний зміст прочитаного [2 MOB 2.1]	прогнозує зміст дитячої книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями та анотацією; володіє повноцінними навичками читання (вголос і мовчки), що дає змогу зрозуміти тексти різних видів [4 MOB 2.1]
Аналізує та інтерпретує текст	пов'язує інформацію з тексту з відповідними життєвими ситуаціями; розрізняє головне і другорядне в тексті; визначає тему художнього твору, а також простого медіатексту [2 MOB 2.2]	пов'язує елементи інформації в цілісну картину; розрізняє факти і думки про ці факти; формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті; визначає форму і пояснює зміст простих медіатекстів [4 MOB 2.2]
Збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід	розповідає про власні почуття та емоції від прочитаного тексту; відтворює емоції літературних персонажів під час інсценізації [2 MOB 2.3]	описує емоційний стан персонажів, співпереживає [4 MOB 2.3]
Оцінює текст	висловлює власні вподобання щодо змісту прочитаних творів, літературних персонажів, намагається пояснити, що подобається, а що ні; висловлює думки щодо простих медіатекстів [2 MOB 2.4]	висловлює власне ставлення до творів, літературних персонажів, об'єктів мистецтва і навколишнього світу, наводить прості аргументи щодо власних думок, використовуючи текст, власний досвід та інші джерела; описує враження від змісту і форми медіатексту [4 MOB 2.4]

Обирає тексти для читання	обирає книжку для читання; пояснює власний вибір [2 МОВ 2.5]	визначає мету читання (для задоволення, розваги, пошуку потрібної інформації) та обирає відповідні тексти [4 МОВ 2.5]
Перетворює інформацію	на основі тексту малює/добирає ілюстрації, фіксує інформацію графічно [2 МОВ 2.6]	на основі тексту створює план, таблицю, модель [4 МОВ 2.6]
Читає творчо	експериментує з текстом (змінює кінцівку, місце подій, імпровізує з репліками під час інсценізації тощо) [2 МОВ 2.7]	експериментує з текстом (змінює сюжет, переказує текст з іншої позиції, додає персонажів, імпровізує під час інсценізації) [4 МОВ 2.7]

Висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримання норм літературної мови

Створює письмові висловлювання	пише рукописними буквами, злито, розбірливо; створює невеликі та нескладні за змістом висловлювання, записує їх; правильно записує слова, які пишуться так, як вимовляються; створює прості медіатексти за допомогою інших осіб [2 МОВ 3.1]	пише рукописними буквами розбірливо в темпі, який дає змогу записати власну думку та інформацію з різних джерел; створює висловлювання, записує їх урахувавши мету та адресата і дотримуючися норм літературної мови, користується орфографічним словником; створює тексти різних типів і жанрів (казка, розповідь, опис, міркування); створює прості медіатексти, використовує різні форми їх презентації [4 МОВ 3.1]
--------------------------------	---	--

Взаємодіє в режимі реального часу	обмінюється короткими письмовими повідомленнями [2 МОВ 3.2]	створює короткі дописи для захищених ресурсів, зокрема веб-сайта закладу загальної середньої освіти [4 МОВ 3.2]
Редагує письмові тексти	перевіряє написане, виявляє і виправляє недоліки письма самостійно чи за допомогою вчителя; обговорює створений текст і вдосконалює його за допомогою інших осіб [2 МОВ 3.3]	знаходить і виправляє орфографічні помилки, зокрема із застосуванням знань про будову слова; аналізує та вдосконалює створений текст відповідно до мети спілкування, перевіряє грамотність написаного [4 МОВ 3.3]

Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, їх аналіз

Досліджує мовні явища	спостерігає за мовними одиницями та явищами, відкриває деякі закономірності співвідношення звуків і букв, значення слів, їх граматичної форми та ролі в реченні; спостерігає за власним мовленням та мовленням інших осіб, удосконалює власне мовлення за допомогою інших осіб [2 МОВ 4.1]	аналізує значення слів з урахуванням контексту, будови слова, перевіряє власне розуміння значення слова за словниками; використовує у власному мовленні слова з переносним значенням, синоніми та антоніми, фразеологізми для досягнення мети спілкування; правильно вживає граматичні форми частин мови; правильно записує різні види речень за метою висловлювання [4 МОВ 4.1]
-----------------------	--	--

Використовує знання з мови у мовленнєвій творчості	експериментує звуками, словами, фразами в мовних іграх; аналізує за допомогою вчителя мовлення літературних словами, фразами; виокремлює персонажів [2 МОВ 4.2]	створює прості мовні ігри, кросворди, ребуси, експериментуючи звуками, характерні риси свого мовлення (улюблені слова, фрази); спостерігає за їх впливом на співрозмовників; коригує своє мовлення [4 МОВ 4.2]
--	---	--

ВИМОГИ

до обов’язкових результатів навчання здобувачів освіти з мовно-літературної освітньої галузі (українська мова та література для корінних народів та національних меншин)

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов’язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Взаємодія з іншими особами усно, сприйняття і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях

Сприймає усну інформацію	розуміє повільне та чітке мовлення з довгими паузами для полегшення усвідомлення змісту почутого; розуміє конкретну інформацію в повсякденному контексті; перепитує, виявляючи увагу; доречно реагує [2 УМД 1.1]	розуміє достатньо для діяльності в типових життєвих ситуаціях, якщо мовлення повільне і чітке; уточнює інформацію з огляду на ситуацію [4 УМД 1.1]
--------------------------	--	--

Перетворює усну інформацію в різні форми повідомлень	відтворює основний зміст усного повідомлення; на основі почутого малює/добирає ілюстрації [2 УМД 1.2]	переказує основний зміст почутого; створює асоціативні схеми, таблиці; передає інформацію графічно [4 УМД 1.2]
Виокремлює усну інформацію	виокремлює цікаву для себе інформацію; передає інформацію іншим особам у простій формі [2 УМД 1.3]	виокремлює певну інформацію з різних усних джерел, зокрема медіатекстів; передає інформацію іншим особам у частково розгорнутій формі [4 УМД 1.3]
Аналізує та інтерпретує усну інформацію	розпізнає деякі слова і фрази в усному повідомленні, співвідносячи їх із знайомою повсякденною тематикою, якщо мовлення чітке і повільне [2 УМД 1.4]	розпізнає ключові слова і фрази для розуміння основного змісту почутих коротких, чітких, простих повідомлень, зіставляє його із власними спостереженнями, життєвим досвідом [4 УМД 1.4]
Оцінює усну інформацію	висловлює в простий спосіб думку щодо почутого; звертається до інших за підтвердженням правдивості інформації [2 УМД 1.5]	висловлює своє враження про основний зміст усного повідомлення, спираючись на власний досвід; висловлює свою згоду або незгоду з думкою співрозмовника [4 УМД 1.5]
Висловлює і захищає власні погляди, переконання, ідеї	висловлює власні вподобання, використовуючи прості слова і фрази, правильно вимовляючи їх [2 УМД 1.6]	спілкується просто, але ефективно на відомі теми; формулює власну думку за підтримки співрозмовника, використовуючи мовні кліше;

дотримується основних правил
літературної вимови [4 УМД 1.6]

Використовує вербальні та невербальні засоби під час представлення своїх думок	використовує прості вербальні та невербальні засоби для передачі емоцій та настрою; використовує відповідну інтонацію залежно від типу повідомлення [2 УМД 1.7]	вживає доречні вербальні та невербальні засоби в типових ситуаціях спілкування; використовує відповідну інтонацію залежно від типу повідомлення [4 УМД 1.7]
Регулює власний емоційний стан	повідомляє про свої емоції простими словами та фразами; вживає найпростіші форми ввічливості (привітання, прощання, подяка, прохання, вибачення, представлення) [2 УМД 1.8]	розповідає про власні емоції та емоції інших; доречно використовує формули мовленнєвого етикету в типових ситуаціях спілкування [4 УМД 1.8]

*Сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних
видів, медіатекстах та використання її для збагачення свого досвіду*

Сприймає текст	передбачає, про що йтиметься в книжці (зважаючи на обкладинку, заголовок та ілюстрації), висловлюючи свою думку простими словами; читає вголос короткі тексти/ медіатексти із сфери особистих інтересів, написані простими словами в поєднанні з ілюстраціями чи малюнками; розпізнає знайомі слова та основні фрази, перечитуючи їх за потреби;	передбачає зміст книжки за обкладинкою, заголовком, ілюстраціями тощо, висловлюючи свою думку простими фразами; читає (вголос і мовчки) прості тексти відповідного обсягу на відому тематику, побудовані на основі широковживаного мовного матеріалу, пов'язаного з типовими ситуаціями; знаходить явну або приховану інформацію, застосовуючи відомі прийоми пошуку [4 УМД 2.1]
----------------	--	--

	знаходить інформацію, явно подану в тексті [2 УМД 2.1]	
Аналізує та інтерпретує текст	розуміє загальний фактичний зміст прочитаного;	розуміє загальний зміст прочитаного, виокремлюючи ключові слова і фрази, розпізнає окремі важливі деталі;
	зіставляє прочитане з власним досвідом;	
	визначає тему тексту/ медіатексту;	пов'язує прочитане з власним життєвим досвідом;
	пропонує буквальне тлумачення прочитаного [2 УМД 2.2]	формулює тему та основну думку тексту/ медіатексту;
		пов'язує окремі елементи інформації в тексті/ медіатексті в цілісну картину;
		пропонує буквальне тлумачення прочитаного;
		формулює прямі висновки на основі інформації, виявленої в тексті/ медіатексті;
		визначає форму і пояснює зміст простих медіатекстів [4 УМД 2.2]
Збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід	називає простими словами емоції та почуття персонажів тексту/ медіатексту;	описує емоції та почуття персонажів тексту/ медіатексту, демонструючи емпатію і толерантність;
	визначає свої емоції від прочитаного [2 УМД 2.3]	розповідає простими фразами про враження від прочитаного [4 УМД 2.3]

Оцінює текст	<p>пояснює простими словами, що подобається, а що ні в змісті прочитаного;</p> <p>погоджується або не погоджується з думкою інших щодо основного змісту прочитаного [2 УМД 2.4]</p>	<p>висловлює простими фразами ставлення до основного змісту прочитаного, спираючись на текст/ медіатексті власний досвід;</p> <p>визначає корисність отриманої інформації для себе;</p> <p>погоджується або не погоджується з думкою інших щодо основного змісту прочитаного, пояснюючи свою позицію простими фразами;</p> <p>визначає окремі особливості структури та мовного оформлення тексту/ медіа тексту;</p> <p>порівнює окремі особливості власного тексту/ медіатексту та текстів/медіатекстів, створених іншими [4 УМД 2.4]</p>
Обирає тексти для читання	<p>обирає текст/ медіатекст з допомогою або самостійно відповідно до мети (для задоволення, пошуку інформації тощо), пояснюючи свій вибір простими словами [2 УМД 2.5]</p>	<p>обирає з допомогою або самостійно текст/ медіатекст відповідно до мети (для задоволення, пошуку інформації тощо), пояснюючи свій вибір простими фразами;</p> <p>добирає з поданого переліку одне джерело, яке вважає надійним;</p> <p>радить іншим текст/медіатекст, спираючись на власний читацький досвід [4 УМД 2.5]</p>
Перетворює текстову інформацію	<p>добирає ілюстрації до тексту/ медіатексту, створює ілюстрації засобами різних видів</p>	<p>добирає ілюстрації до тексту/ медіатексту, створює ілюстрації засобами різних видів художньо-</p>

	художньо-творчої діяльності (малюнок, ліплення тощо);	творчої діяльності (малюнок, комікс тощо);
	переказує в простий спосіб текст/медіатекст;	переказує в простий спосіб текст/медіатекст, створює простий план прочитаного;
	передає простими словами зображене візуально (малюнки, комікси тощо) [2 УМД 2.6]	створює простим способом опис/ розповідь на основі зображення (малюнка, коміксу тощо) [4 УМД 2.6]
Читає творчо	використовує окремі способи творчого експериментування з текстом/ медіатекстом (декламує, імпровізує під час інсценізації тощо) [2 УМД 2.6]	добирає за допомогою інших окремі способи творчого експериментування з текстом/ медіатекстом (доповнює прочитане додатковими деталями тощо) [4 УМД 2.7]

Висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримання норм літературної мови

Створює письмові висловлювання	створює просте повідомлення з окремих фраз на знайому тематику; пише рукописними буквами, зливо, розбірливо; створює прості медіатексти за допомогою інших [2 УМД 3.1]	створює невелике за обсягом зв'язне повідомлення на знайому тематику, ураховуючи мету та адресата; підтверджує свою думку письмово, наводячи окремі приклади; пише з пам'яті та слуху рукописними буквами розбірливо, дотримуючися вивчених правил; створює прості медіатексти з допомогою інших, використовує окремі форми їх презентації [4 УМД 3.1]
--------------------------------	--	--

Взаємодіє в режимі реального часу	обмінюється простими короткими письмовими повідомленнями в типових ситуаціях онлайнового спілкування [2 УМД 3.2]	спілкується онлайн на знайомі теми, використовуючи мовні кліше; розміщує в захищених цифрових мережах короткі дописи на повсякденну тематику;
		обмінюється простими коментарями з іншими дописувачами [4 УМД 3.2]
Редагує письмові тексти	перевіряє написане, виявляє і виправляє недоліки письма самостійно чи за допомогою вчителя;	перевіряє грамотність власного і чужого тексту/медіатексту;
	обговорює створений текст і вдосконалює його за допомогою спілкування [4 УМД 3.3] інших осіб [2 УМД 3.3]	виявляє і виправляє допущені помилки; удосконалює написане відповідно до теми і мети спілкування [4 УМД 3.3]

Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, їх аналіз

Досліджує мовні явища	спостерігає за власним мовленням та мовленням інших осіб, за потреби коригує власне мовлення [2 УМД 4.1]	спостерігає за мовними одиницями та явищами, розуміє деякі закономірності співвідношення звуків і букв;
		пояснює значення слів з урахуванням контексту, їх граматичної форми та ролі в реченні; виокремлює характерні ознаки власного мовлення [4 УМД 4.1]

Використовує знання експериментує із звуками,
з мови у мовленнєвій словами, фразами в мовних
творчості іграх [2 УМД 4.2]

бере участь у простих мовних іграх,
розв'язує кросворди, ребуси,
експериментуючи із звуками,
словами, фразами [4 УМД 3.2]

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мовно- літературної освітньої галузі (іншомовна освіта)

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Сприйняття інформації, висловленої іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критичне оцінювання інформації

Сприймає усну інформацію	розуміє короткі, прості запитання, твердження, прохання/вказівки та реагує на них вербально та/або невербально [2 ІНО 1.1]	визначає в усному повідомленні інформацію за різними завданнями на знайомі повсякденні теми [4 ІНО 1.1]
--------------------------	--	---

Критично оцінює усну інформацію	розпізнає знайомі слова і фрази під час сприйняття усної інформації [2 ІНО 1.2]	розуміє зміст усного висловлювання у знайомому повсякденному контексті [4 ІНО 1.2]
---------------------------------	---	--

Розуміння прочитаних іншомовних текстів різних видів для здобуття інформації або для задоволення, використання прочитаної інформації та її критичне оцінювання

Сприймає текст	розпізнає знайомі слова з опорою на наочність [2 ІНО 2.1]	розпізнає знайомі імена/назви, слова та елементарні фрази в коротких, простих текстах [4 ІНО 2.1]
----------------	---	---

Аналізує прочитану
інформацію

визначає в тексті інформацію за
різними завданнями на знайомі
повсякденні теми [4 ІНО 2.2]

*Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими
особами усно, письмово та в режимі реального часу з використанням іноземної мови*

Здійснює усну
взаємодію

запитує та повідомляє
інформацію про себе та
повсякденні справи, вживаючи
короткі сталі вирази та
використовуючи у разі потреби
жести [2 ІНО 3.1]

спілкується на добре знайомі теми,
реагує на прості твердження щодо
задоволення нагальних потреб та
висловлює такі потреби [4 ІНО 3.1]

Усно висловлює
власні думки,
почуття, ставлення
та позиції

описує себе та свій стан
короткими фразами [2 ІНО 3.2]

розповідає про людей, навколишній
світ та побут простими, окремими
фразами та висловлює своє
ставлення [4 ІНО 3.2]

Здійснює письмову
взаємодію

надає найпростішу інформацію
про себе у письмовій формі
(записка, анкета) [2 ІНО 3.3]

запитує та надає особисту
інформацію у письмовій формі,
використовуючи прості слова,
короткі речення та сталі вирази [4
ІНО 3.3]

Висловлює свої
думки, почуття,
ставлення та позиції
письмово

пише короткими фразами про
себе [2 ІНО 3.4]

надає у письмовій формі
інформацію про себе, навколишній
світ, побут, використовуючи прості
слова та вирази [4 ІНО 3.4]

Здійснює взаємодію
в режимі реального
часу

пише короткі фрази в режимі
реального часу у разі потреби з
використанням словника [2 ІНО
3.5]

створює в режимі реального часу
прості повідомлення за допомогою
кількох коротких речень [4 ІНО 3.5]

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з математичної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Дослідження ситуації і виокремлення проблем, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів

Розпізнає серед ситуацій з повсякденного життя ті, що розв'язуються математичними методами	розпізнає серед ситуацій із свого життя ті, що потребують перелічування об'єктів, вимірювання величин, обчислення [2 MAO 1.1]	розпізнає серед життєвих ситуацій ті, що стосуються кількісних відношень/форм об'єктів навколишнього світу [4 MAO 1.1]
--	---	--

Досліджує, аналізує, оцінює дані та зв'язки між ними для розв'язання проблеми математичного змісту	аналізує проблемні ситуації свого життя; визначає групу пов'язаних між собою величин для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту [2 MAO 1.2]	аналізує проблемні ситуації, що виникають у житті; описує проблемні життєві ситуації за допомогою групи величин, які пов'язані між собою [4 MAO 1.2]
--	--	--

Прогнозує результат розв'язання проблемної ситуації	прогнозує результат виконання арифметичних дій [2 MAO 1.3]	прогнозує результат розв'язання проблемної ситуації з урахуванням власного досвіду [4 MAO 1.3]
---	--	--

Моделювання процесів і ситуацій, розроблення стратегій (планів) дій для розв'язання різноманітних задач

Сприймає і перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану)	перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану) у побачену, прочитану	перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану) різними способами
--	---	---

побачену, прочитану), будує допоміжну модель проблемної ситуації	схему, таблицю, схематичний рисунок [2 МАО 2.1]	способами у схему, таблицю, схематичний рисунок [4 МАО 2.1]
---	--	--

Розробляє стратегії розв'язання проблемних ситуацій [2 МАО 2.2]	обирає послідовність дій для розв'язання проблемної ситуації [2 МАО 2.2]	обирає спосіб (способи) розв'язання проблемної ситуації [2 МАО 2.2]
---	--	---

Моделює процес розв'язання проблемної ситуації і реалізує його	обирає числові дані, необхідні і достатні для відповіді на конкретне запитання; визначає дію (дії) для розв'язання проблемної ситуації, виконує її (їх) [2 МАО 2.3]	обирає дані, необхідні і достатні для розв'язання проблемної ситуації; обґрунтовує вибір дій для розв'язання проблемної ситуації; розв'язує проблемну ситуацію різними способами [4 МАО 2.3]
---	--	---

Критичне оцінювання даних, процесу та результату розв'язання навчальних і практичних задач

Оцінює дані проблемної ситуації, розв'язання необхідні і достатні для її розв'язання	визначає достатність даних для розв'язання проблемної ситуації [2 МАО 3.1]	використовує відомі засоби добору необхідних даних для розв'язання проблемної ситуації [4 МАО 3.1]
---	--	--

Оцінює різні шляхи розв'язання проблемної ситуації, 3.2] обирає раціональний шлях її розв'язання	визначає шляхи розв'язання проблемної ситуації [2 МАО 3.2]	досліджує різні шляхи розв'язання проблемної ситуації, обирає раціональний шлях її розв'язання [4 МАО 3.2]
--	--	---

Перевіряє відповідність одержаного результату прогнозованому	зіставляє одержаний результат з прогнозованим [2 МАО 3.3]	зіставляє одержаний результат з прогнозованим [4 МАО 3.3]
--	--	--

Оцінює правильність перевіряє правильність розв'язання результату арифметичної дії; проблемної ситуації; виявляє та виправляє помилки [2 МАО 3.4]	перевіряє правильність розв'язання проблемної ситуації різними способами; виявляє та виправляє помилки [4 МАО 3.4]
---	--

Застосування досвіду математичної діяльності для пізнання навколишнього світу

Аналізує об'єкти навколишнього світу та ситуації, що виникають у житті	визначає істотні, спільні і відмінні ознаки об'єктів навколишнього світу; порівнює, порівнює, узагальнює і класифікує об'єднує у групу і розподіляє на об'єкти за суттєвою ознакою [4 групи за спільною ознакою [2 МАО 4.1]	визначає істотні, спільні і відмінні ознаки математичних об'єктів;
--	---	--

Встановлює кількість об'єктів, читає і записує числа, порівнює та упорядковує їх	рахує об'єкти, позначає числом результат лічби; порівнює числа в межах сотні та упорядковує їх [2 МАО 4.2]	встановлює кількість об'єктів; позначає результат лічби числом; порівнює числа в межах мільйона та упорядковує їх [4 МАО 4.2]
--	--	---

Володіє обчислювальними навичками, застосовує їх у навчальних та практичних ситуаціях	обчислює усно зручним для себе способом у навчальних і практичних ситуаціях [2 МАО 4.3]	обчислює усно і письмово у різних життєвих ситуаціях [4 МАО 4.3]
---	---	--

Визначає просторові відношення	орієнтується на площині і в просторі; описує або зображає схематично розміщення, напрямки і рух об'єктів [2 МАО 4.4]	орієнтується на площині і в просторі, рухається за визначеним маршрутом; планує маршрути пересування [4 МАО 4.4]
--------------------------------	--	--

Розпізнає геометричні фігури за їх істотними ознаками	розпізнає знайомі геометричні площинні та об'ємні фігури серед об'єктів навколишнього світу, на малюнках [2 MAO 4.5]	розпізнає знайомі геометричні фігури у фігурах складної форми [4 MAO 4.5]
Будує, конструює об'єкти	конструює площинні та об'ємні фігури з підручного матеріалу, створює макети реальних та уявних об'єктів [2 MAO 4.6]	створює з геометричних фігур різні конструкції; будує площинні фігури за заданими розмірами [4 MAO 4.6]
Вимірює величини	вимірює величини за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів [2 MAO 4.7]	визначає спільну властивість об'єктів навколишнього світу та інтерпретує її як величину для вимірювання та порівняння [4 MAO 4.7]
Використовує алгебраїчні поняття і залежності для розв'язування проблемної ситуації; досліджує задачі	встановлює залежність між компонентами і результатом арифметичної дії [2 MAO 4.8]	використовує залежність між компонентами і результатом арифметичної дії для розв'язання проблемної ситуації; використовує буквену символіку для запису математичних тверджень [4 MAO 4.8]

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з природничої освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Відкриття світу природи, набуття досвіду її дослідження, пошук відповідей на запитання, спостереження за навколишнім світом, експериментування та створення навчальних моделей, вияв допитливості та отримання радості від пізнання природи

Виявляє і формулює дослідницькі проблеми	обирає у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити [2 ПРО 1.1]	обирає в навколишньому світі або із запропонованих запитань такі проблеми, що можна розв'язати дослідницьким способом [4 ПРО 1.1]
Визначає мету дослідження і висуває гіпотезу	обирає та пояснює дії для дослідження об'єктів природи; визначає можливі результати спостережень/досліджень [2 ПРО 1.2]	визначає мету спостережень/досліджень; прогнозує можливі результати спостережень/досліджень [4 ПРО 1.2]
Планує дослідження	пропонує/обирає послідовність кроків під час спостереження/експерименту [2 ПРО 1.3]	визначає послідовність кроків під час спостереження/експерименту; обирає необхідні умови дослідження [4 ПРО 1.3]
Спостерігає, експериментує, моделює	досліджує обрані природні явища та об'єкти, використовуючи надані прилади, моделі [2 ПРО 1.4]	проводить спостереження за обраними або запропонованими природними явищами та об'єктами, проводить дослідження, створює навчальні моделі [4 ПРО 1.4]
Аналізує та обґрунтовує результати досліджень, формулює висновки	описує, що нового дізнався, спостерігаючи та експериментуючи [2 ПРО 1.5]	встановлює зв'язки між об'єктами і явищами природи; робить висновки із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно [4 ПРО 1.5]
Проводить самоаналіз дослідницької діяльності	описує та пояснює те, про що дізнався; радіючи пізнанню нового, розуміє, що помилки є	визначає фактори успіху, аналізує помилки, які виникають під час дослідження, змінює умови чи

невід'ємною частиною пізнання послідовність дій під час
[2 ПРО 1.6] дослідження [4 ПРО 1.6]

*Опрацювання та систематизація інформації природничого змісту, отриманої з
доступних джерел, та представлення її у різних формах*

Знаходить інформацію та систематизує її	знаходить інформацію про природу [2 ПРО 2.1]	знаходить, систематизує (згідно з планом) інформацію про навколишній світ; використовує технічні прилади і пристрої для пошуку інформації [4 ПРО 2.1]
Перетворює інформацію з однієї форми в іншу	зображує інформацію про навколишній світ у вигляді малюнка, таблиці [2 ПРО 2.2]	представляє інформацію у вигляді малюнка, схеми, графіка, тексту, презентації тощо [4 ПРО 2.2]

Усвідомлення розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснення ролі природничих наук і техніки в житті людини, відповідальна поведінка у природі

Виявляє взаємозв'язки у природі та враховує їх у своїй діяльності	виявляє та описує очевидні зв'язки у природі; пояснює необхідність їх урахування у життєдіяльності людини [2 ПРО 3.1] [4 ПРО 3.1]	діє у навколишньому світі з урахуванням взаємозв'язків між об'єктами живої і неживої природи
Діє у навколишньому світі, розуміючи наслідки власної поведінки	дбає про чистоту навколишнього світу, доглядає за рослинами і тваринами [2 ПРО 3.2]	встановлює зв'язки між діяльністю людини і станом навколишнього світу; складає правила поведінки в навколишньому світі і дотримується їх [4 ПРО 3.2]
Використовує наукові надбання для використання винаходів розв'язання проблем	наводить приклади людства в побуті [2 ПРО 3.3]	пояснює значущість винаходів у повсякденному житті, збереженні навколишнього світу [4 ПРО 3.3]

Відповідально та оцадливо використовує природні ресурси	пояснює необхідність збереження природних ресурсів і намагається це робити [2 ПРО 3.4]	визначає приблизні витрати природних ресурсів, що використовуються в родині, шляхи їх зменшення [4 ПРО 3.4]
---	--	---

Критичне оцінювання фактів, поєднання нового досвіду з набутих раніше і його творче використання для розв'язання проблем природничого характеру

Визначає проблему шляхом співвіднесення нових фактів із попереднім досвідом	розрізняє проблеми в навколишньому світі, пов'язані з діяльністю людини [2 ПРО 4.1]	пояснює важливість того, що вивчає, для власного життя, розрізняє в ньому головне і другорядне [4 ПРО 4.1]
---	---	--

Критично оцінює проблему	розуміє проблему в навколишньому світі; розмірковує, що відомо про цю проблему, як її розв'язати [2 ПРО 4.2]	визначає відоме і невідоме у проблемі, висловлює докази правильності суджень [4 ПРО 4.2]
--------------------------	--	--

Групує і класифікує об'єкти навколишнього світу	знаходить спільні і відмінні ознаки об'єктів; групує об'єкти навколишнього світу за однією або кількома ознаками [2 ПРО 4.3]	класифікує об'єкти навколишнього світу за кількома ознаками та властивостями [4 ПРО 4.3]
---	--	--

Генерує нові ідеї для розв'язання проблеми	пропонує різні способи використання об'єктів навколишнього світу [2 ПРО 4.4]	пропонує власний спосіб розв'язання обраної або запропонованої проблеми [4 ПРО 4.4]
--	--	---

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з технологічної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Втілення творчого задуму в готовий виріб

Планує власну діяльність з виготовлення виробу	за допомогою дорослих або самостійно планує власну діяльність з виготовлення виробу, прогнозує кінцевий результат [2 ТЕО 1.1]	обирає об'єкт праці та прогнозує кінцевий результат власної діяльності; самостійно планує послідовність технологічних операцій під час виготовлення виробу [4 ТЕО 1.1]
Читає і розробляє графічні зображення	читає та аналізує графічні зображення за допомогою дорослих та використовує їх у процесі роботи [2 ТЕО 1.2]	читає та аналізує графічні зображення; виконує прості геометричні зображення та керується ними у процесі роботи [4 ТЕО 1.2]
Добирає матеріали і технології для виготовлення виробу	за допомогою дорослих або самостійно добирає конструкційні матеріали та технології для виготовлення виробу [2 ТЕО 1.3]	самостійно добирає матеріали та технології для виготовлення виробу [4 ТЕО 1.3]
Моделює, конструює та виготовляє виріб	моделює, конструює та виготовляє виріб з готових елементів за допомогою дорослих; виготовляє та оздоблює виріб за допомогою дорослих [2 ТЕО 1.4]	моделює, конструює та виготовляє виріб з готових елементів; виготовляє та оздоблює виріб відомими технологіями [4 ТЕО 1.4]

Оцінює та представляє результати власної або колективної діяльності	оцінює та представляє результати власної або колективної діяльності за допомогою дорослих [2 ТEO 1.5]	представляє одержаний результат власної або колективної діяльності та намагається оцінити його [4 ТEO 1.5]
---	---	--

Турбота про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто оточує

Застосовує технологічні операції традиційних та сучасних ремесел	виконує прості технологічні операції традиційних та сучасних ремесел за допомогою дорослих або самостійно [2 ТEO 2.1]	самостійно виконує прості технологічні операції традиційних та сучасних ремесел [4 ТEO 2.1]
Створює виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел	спостерігає за процесом виготовлення виробу народними майстрами; створює виріб за допомогою дорослих або самостійно згідно із зразком чи власним задумом, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел [2 ТEO 2.2]	самостійно створює виріб, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел [4 ТEO 2.2]

Ефективне використання природних матеріалів, турбота про навколишній світ

Розраховує витрати	за допомогою дорослих розраховує орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення виробу [2 ТEO 3.1]	за допомогою дорослих або самостійно розраховує орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення виробу [4 ТEO 3.1]
Ощадно використовує матеріали	під час виготовлення виробів намагається ощадно використовувати матеріали; за допомогою дорослих готує	ощадно використовує матеріали; сортує відходи, дотримуючися відповідних правил [4 ТEO 3.2]

залишки до вторинної обробки
[2 ТЕО 3.2]

Практичне і творче застосування традиційних та сучасних ремесел

Організовує власну життєдіяльність	за допомогою дорослих планує дії та виконує їх у власному побуті [2 ТЕО 4.1]	планує та виконує дії у власному побуті [4 ТЕО 4.1]
Розв'язує практичні завдання у побуті	виконує практичні завдання в побуті; організовує робоче місце за допомогою дорослих [2 ТЕО 4.2]	безпечно використовує найпростіші прилади у побуті; самостійно організовує робоче місце відповідно до визначених потреб та завдань [4 ТЕО 4.2]
Дотримується безпеки під час виготовлення виробу	дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань [2 ТЕО 4.3/4 ТЕО 4.3]	

ВИМОГИ

**до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з
інформатичної освітньої галузі**

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Пошук, подання, перетворення, аналіз, узагальнення та систематизація даних, критичне оцінювання інформації для розв'язання життєвих проблем

Досліджує інформаційний навколишній світ	пояснює сприйняття інформації різними органами чуття на основі власних спостережень [2 ІФО 1.1]	пояснює основні інформаційні процеси у близькому для себе середовищі (дім, школа, вулиця) на
--	---	--

основі власних спостережень [4 ІФО 1.1]

Знаходить, подає, перетворює, аналізує та зберігає дані різних типів	розрізняє та фіксує дані, аналізує та впорядковує прості послідовності [2 ІФО 1.2]	знаходить інформацію, зберігає дані на цифрових носіях, перетворює інформацію з однієї форми в іншу за допомогою поданих шаблонів, порівнює різні способи представлення інформації, аналізує та впорядковує послідовності [4 ІФО 1.2]
--	--	---

Добирає об'єкти для створення моделей	визначає об'єкти, їх властивості та значення властивостей за підтримки вчителя; розрізняє моделі та їх відповідники у реальному світі, створює прості моделі [2 ІФО 1.3]	класифікує об'єкти за їх властивостями, зіставляє ознаки моделей реального і цифрового світу, аналізує вплив подій на властивості, досліджує об'єкти за допомогою створених моделей [4 ІФО 1.3]
---------------------------------------	--	---

Критично оцінює інформацію з різних джерел	розрізняє правдиві та неправдиві твердження, здобуті з різних джерел [2 ІФО 1.4]	висловлює припущення про достовірність інформації, отриманої з цифрових джерел, розрізняє факти і судження [4 ІФО 1.4]
--	--	--

Створення інформаційних продуктів та програм для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них

Розробляє та реалізує алгоритми	створює план дій, наводить приклади повторення та виконання дій за визначеним завданням у повсякденній діяльності [2 ІФО 2.1]	розробляє алгоритми (зокрема, для власної чи групової діяльності) з послідовних дій, умов, повторень [4 ІФО 2.1]
---------------------------------	---	--

Створює та налагоджує програмні проекти	складає простий план із точних та однозначних вказівок до дій виконавців, виявляє в ньому помилки, оцінює відповідність очікуваному результату [2 ІФО 2.2]	створює згідно з планом або алгоритмом прості програми та налагоджує їх; прогнозує та формулює очікуваний результат створеної програми [4 ІФО 2.2]
Розробляє модульні проекти	складає ціле із запропонованих частин, пояснює, як заміна окремих частин приводить до іншого цілого [2 ІФО 2.3]	розкладає задачі на прості, які виконуються згідно з окремими інструкціями чи послідовністю інструкцій і навпаки (компонуює) [4 ІФО 2.3]
Опрацьовує та створює інформаційні продукти з використанням даних різних типів	використовує готові та створює прості інформаційні продукти (текст, зображення, звуки) для отримання, передачі інформації або представлення власних ідей, результатів діяльності [2 ІФО 2.4]	створює інформаційні продукти, поєднуючи текст, зображення, звук тощо для представлення ідей та/або результатів діяльності [4 ІФО 2.4]
Співпрацює в команді для створення інформаційного продукту	самостійно та відповідально виконує визначені завдання; працює в команді з іншими особами для досягнення спільної мети [2 ІФО 2.5]	керує своїми діями та пояснює власний внесок у спільний результат роботи команди, коментує успішні та невдалі кроки у процесі роботи [4 ІФО 2.5]

Усвідомлене використання інформаційних і комунікаційних технологій та цифрових пристроїв для доступу до інформації, спілкування та співпраці, самостійного опанування новими вміннями

Використовує широкий спектр цифрових пристроїв	використовує цифрові пристрої вдома, у школі, на вулиці та пояснює їх призначення [2 ІФО 3.1]	обирає цифрове середовище, пристрої, засоби для розв'язання життєвої задачі/проблеми, пояснює свій вибір [4 ІФО 3.1]
--	---	--

Організовує власне інформаційне середовище	організовує власне робоче місце за допомогою дорослих; розпізнає та описує прості проблеми та збої, які виникають у роботі доступних цифрових пристроїв, звертається за допомогою та підтримкою [2 ІФО 3.2]	налаштовує для власних потреб відповідне програмне середовище; визначає за допомогою правильної термінології збої у роботі доступних цифрових пристроїв, усуває прості несправності [4 ІФО 3.2]
--	---	---

Спілкується, навчається та співпрацює в мережесх спільнотах	використовує цифрові пристрої, технології для доступу до інформації та спілкування [2 ІФО 3.3]	співпрацює та спілкується в захищених мережесх спільнотах для обміну думками, виконання спільних завдань, пошуку інформації та навчання [4 ІФО 3.3]
---	--	---

Усвідомлення наслідків використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримання етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії

Відповідально використовує інформаційні технології у повсякденному житті, захищає себе та власний інформаційний простір	дотримується правил безпечної роботи; захищає власний інформаційний простір; розповідає про проблеми дорослим [2 ІФО 4.1]	відповідально використовує технології для власної безпеки, регулює власний час роботи з цифровими пристроями, обговорює різні наслідки використання інформаційних технологій у школі, на вулиці, вдома тощо [4 ІФО 4.1]
---	---	---

Дотримується норм соціальної, міжкультурної та міжособистісної взаємодії	зважає на технічні можливості цифрових пристроїв для спілкування, зокрема з людьми з особливими потребами, поважає приватність повідомлень, толерантно	добирає належні засоби для спілкування з іншими особами, зокрема з людьми з особливими потребами, безпосередньо та через Інтернет, усвідомлює відповідальність за свою діяльність
--	--	---

	ставиться до відмінностей культур, традицій і різних думок [2 ІФО 4.2]	в Інтернеті; рекомендує цікаві та безпечні веб-сайти своїм друзям [4 ІФО 4.2]
Дотримується норм правової взаємодії	зазначає авторство власних робіт; виявляє повагу до авторства інших осіб [2 ІФО 4.3]	відвідує тільки корисні і безпечні веб-сайти; дотримується правил використання власних і чужих творів [4 ІФО 4.3]

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Турбота про особисте здоров'я і безпеку, реагування на діяльність, яка становить загрозу для власного життя, здоров'я, добробуту та інших осіб

Діє відповідально	демонструє поведінку, яка запобігає або зменшує ризики для життя і здоров'я [2 СЗО 1.1]	демонструє різноманітні практики поведінки, які запобігають або зменшують ризики для життя і здоров'я [4 СЗО 1.1]
Відстоює інтереси власні та інших осіб	протидіє проявам тиску, неповаги та приниження щодо себе та інших осіб, звертається за допомогою до дорослих [2 СЗО 1.2]	протидіє проявам тиску, неповаги та приниження щодо себе та інших осіб, самостійно або за допомогою дорослих залежно від ризику [4 СЗО 1.2]
Надає допомогу	розрізняє, до кого і як звернутися за допомогою; описує приклади такої діяльності [2 СЗО 1.3]	визначає потребу в допомозі собі та іншим особам, оцінює можливості її надання [4 СЗО 1.3]

Поводиться етично	розпізнає здорову етичну поведінку (сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність, відвагу, відданість) та наслідуює її [2 СЗО 1.4]	поводиться етично, демонструючи сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність тощо [4 СЗО 1.4]
-------------------	---	--

Визначення альтернатив, прогнозування наслідків, ухвалення рішень з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб

Розпізнає небезпечні ситуації	розпізнає та описує небезпеку вдома, у школі та навколишньому світі [2 СЗО 2.1]	пояснює, що робити в небезпечних ситуаціях вдома, у школі та навколишньому світі [4 СЗО 2.1]
Прогнозує наслідки	пояснює, що кожна дія (рішення) має наслідки [2 СЗО 2.2]	прогнозує можливі наслідки своїх дій (рішень) для себе та інших осіб [4 СЗО 2.2]
Ухвалює рішення	вирішує, як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я [2 СЗО 2.3]	вирішує, як діяти у повсякденних ситуаціях з користю для здоров'я, безпеки та добробуту [4 СЗО 2.3]
Поводиться безпечно	пояснює, від чого залежить безпека вдома, у школі та навколишньому світі [2 СЗО 2.4]	поводиться безпечно з огляду на себе та інших осіб вдома, у школі, на вулиці, у громадських місцях [4 СЗО 2.4]

Аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналіз і оцінка наслідків та ризиків

Обмірковує альтернативи	визначає здорові та шкідливі звички [2 СЗО 3.1]	обмірковує альтернативні рішення щодо відповідності здоровим чи шкідливим звичкам [4 СЗО 3.1]
-------------------------	---	---

власних дій та
рішень

Приймає зміни у власному організмі	відзначає зміни у власному організмі і приймає їх [2 СЗО 3.2]	спостерігає за змінами у своєму тілі залежно від фізичного стану, настрою, виду діяльності, способу життя; пояснює та приймає їх [4 СЗО 3.2]
Аналізує вплив поведінки на здоров'я	визначає позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки [2 СЗО 3.3]	аналізує позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки [4 СЗО 3.3]
Здійснює вибір та отримує задоволення	розпізнає, що приносить задоволення та користь [2 СЗО 3.4]	обирає діяльність, яка приносить задоволення та користь [4 СЗО 3.4]

Підприємливість та етична поведінка для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту

Вчиться вчитися без шкоди для здоров'я	упорядковує власне навчання відповідно до своїх потреб та рекомендованих умов [2 СЗО 4.1]	планує та організовує власне навчання, чергуючи його з відпочинком [4 СЗО 4.1]
Знаходить і перевіряє інформацію	розпізнає знаки, символи і попередження щодо ймовірної небезпеки [2 СЗО 4.2]	намагається критично оцінювати інформацію щодо товарів і послуг [4 СЗО 4.2]
Діє ефективно і самостійно	пояснює потреби свої та інших осіб; визначає, від кого та від чого залежить задоволення потреб [2 СЗО 4.3]	розрізняє необхідні та надмірні потреби свої та інших осіб; визначає короткострокові цілі та планує конкретні дії щодо задоволення власних потреб [4 СЗО 4.3]

Спілкується конструктивно	уважно слухає, запитує про потреби інших осіб та висловлюється так, щоб не образити інших осіб [2 СЗО 4.4]	сприймає критичну інформацію щодо себе та етично реагує на неї [4 СЗО 4.4]
Виявляє культуру споживання	визнає важливість помірності у споживанні послуг та продукції [2 СЗО 4.5]	намагається ощадно використовувати ресурси [4 СЗО 4.5]
Планує майбутнє	пояснює важливість навчання у школі для свого життя та добробуту; планує свій день (навчальний та вихідний) [2 СЗО 4.6]	уявляє свою мету і розповідає про те, як її досягти; пояснює, як від ставлення до навчання залежить власний успіх і добробут [4 СЗО 4.6]
Співпрацює для досягнення результату діяльності	виконує різні ролі в групі, пояснює у чому цінність спільної роботи [2 СЗО 4.7]	погоджується на ту роль, яку здатний виконати найкраще; разом з іншими особами визначає мету спільної роботи, намагається досягти її [4 СЗО 4.7]

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з громадянської та історичної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

*Встановлення зв'язків між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі,
пояснення значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій)*

Орієнтується в історичному часі	встановлює послідовність подій (раніше/пізніше, до/після, давно/	визначає послідовність подій; співвідносить одиниці вимірювання часу [4 ГІО 1.1]
------------------------------------	---	--

недавно); пояснює, як і чому люди визначають час [2 ГІО 1.1]

Розкриває тривалість і варіативність подій в часі	описує послідовність етапів розвитку людини; намагається пояснити, як події пов'язані між собою [2 ГІО 1.2]	встановлює кількість поколінь у своїй родині, розкриває зв'язки між теперішнім та попередніми поколіннями [4 ГІО 1.2]
Виявляє і прогнозує суспільні (історичні) зміни	розрізняє теперішнє, минуле і майбутнє (було - є - буде) [2 ГІО 1.3]	наводить приклади культурно-історичної спадщини України; виокремлює важливі для громадян України події, пояснює, як вони впливають на життя [4 ГІО 1.3]

Орієнтація у знайомому соціальному середовищі, долучення до його розвитку, пояснення впливу природи та діяльності людей на нього

Орієнтується у соціальному середовищі	орієнтується у близькому до місця проживання та освоєному людьми середовищі [2 ГІО 2.1]	розпізнає відомі об'єкти соціального середовища, планує прогулянку/ подорож/екскурсію до об'єктів культурної спадщини рідного краю, України [4 ГІО 2.1]
Виявляє взаємозв'язок природного і соціального середовища	показує, як природа дає людям засоби до існування; описує зміни, які спостерігає у знайомому просторі, пов'язані з людською діяльністю [2 ГІО 2.2]	пояснює цінність природи для життя та роль діяльності людини в освоєнні навколишнього світу [4 ГІО 2.2]
Формує разом з іншими особами громадський простір	досліджує об'єкти загального користування у своїй місцевості; дотримується правил поведінки під час гри, прогулянки і відпочинку [2 ГІО 2.3]	розрізняє об'єкти загального користування і власні об'єкти; протидіє (залучаючи дорослих) порушенням правил поведінки в публічних місцях [4 ГІО 2.3]

*Робота з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналіз змісту джерел,
їх критична оцінка*

Добирає джерела історичної та суспільно значущої інформації	пояснює, де може знайти потрібну інформацію; виявляє основний зміст джерела інформації; розпитує старших людей про минуле [2 ГІО 3.1]	знаходить потрібну інформацію про минуле і сучасне; добирає джерело інформації відповідно до потреб і заінтересованості [4 ГІО 3.1]
Аналізує соціальну (історичну) інформацію	запитує про те, що зацікавило; знаходить відповіді на запитання; виокремлює в джерелі інформацію зрозумілі запитання про людей, про відому особу/подію [2 ГІО 3.2]	виокремлює в тексті окремі події, персонажі, поняття; формулює відповіді на запитання про минулі чи теперішні події [4 ГІО 3.2]
Оцінює достовірність соціальної (історичної) інформації	розрізняє казкові події та події минулого; висловлює припущення про правдивість інформації [2 ГІО 3.3]	виокремлює факти, які викликають сумніви; знаходить інформацію, яка спростовує або підтверджує сумніви; пояснює можливі наслідки поширення неправдивої інформації [4 ГІО 3.3]

Узагальнення інформації з різних джерел, розповідь про минуле і сучасне

Систематизує та узагальнює соціальну (історичну) інформацію	виокремлює незрозумілі слова і за допомогою дорослих встановлює їх зміст; придумує назву твору, що відображає його зміст [2 ГІО 4.1]	збирає інформацію на тему, яка цікавить; визначає важливі і менш важливі відомості та обґрунтовує це; порівнює події, вчинки осіб [4 ГІО 4.1]
Розповідає про минуле і сучасне	розповідає про себе, свою родину та інших осіб [2 ГІО 4.2]	виражає різними способами уявлення про відомі історичні події, пам'ятки культури, видатних людей [4 ГІО 4.2]

Представлення аргументованих суджень про відомі факти історії та історичних осіб, а також про події суспільного життя

Формулює та представляє судження, добираючи аргументи	висловлює свої вподобання; виокремлює фрази та/або дії, які вразили; обмірковує вплив своїх слів та/або дій на думку інших осіб [2 ГІО 5.1]	формулює власну думку щодо вчинку, події, пам'ятки культури; добирає прості докази; дотримується послідовності викладення думок [4 ГІО 5.1]
---	---	---

Усвідомлення почуття власної гідності, діяльність з урахуванням власних прав і свобод, повага до прав і гідності інших осіб, протидія дискримінації та нерівному ставленню до особистості

Формує себе як особистість, утверджує власну гідність	описує себе, свій характер, захоплення, якими відрізняється від інших осіб [2 ГІО 6.1]	визначає свої риси характеру, моральні якості; розповідає про свої мрії та пояснює шляхи їх здійснення [4 ГІО 6.1]
Захищає права людини	пояснює свої обов'язки в сім'ї, школі; дотримується правил поведінки, що засвідчують повагу до інших осіб; звертається за допомогою до старших у разі, коли його або інших осіб ображають [2 ГІО 6.2]	виявляє та засуджує негідну поведінку; розпізнає випадки порушення прав дитини; пояснює, до кого можна звернутися, коли ображають та/або принижують його чи інших осіб, відповідно діє в таких ситуаціях [4 ГІО 6.2]
Протидіє і запобігає проявам дискримінації та нерівності	розпізнає вчинки і слова, які можуть підтримати або образити; поважає різноманітність, справедливо ставиться до інших осіб [2 ГІО 6.3]	спілкується з урахуванням особливостей інших людей; пояснює, чому потрібно діяти справедливо [4 ГІО 6.3]

Усвідомлення себе громадянином України, аналіз культурно-історичних основ власної ідентичності, визнання цінності культурного розмаїття

Усвідомлює себе частиною спільноти	збирає інформацію та розповідає про свою родину, однокласників, Україну; пояснює, що означає бути членом родини, громади, класу; долучається до родинних і національних традицій, пояснює їх та однокласників, ставиться з значення для себе [2 ГІО 7.1]	досліджує своє походження, родовід, визначає свою роль у школі, громаді, державі; досліджує, які традиції і свята шанують у родині, родині друзів та однокласників, ставиться з повагою до цих традицій і свят [4 ГІО 7.1]
Співпрацює з іншими особами	пояснює важливість співпраці у групі; разом з іншими особами визначає послідовність виконання завдань; виконує різні ролі в групі [2 ГІО 7.2]	визначає мету спільної роботи; планує послідовність дій групи для виконання завдання; погоджується на роль, яку здатний виконати найкраще [4 ГІО 7.2]

Дотримання принципів демократичного громадянства, активна участь у житті шкільної спільноти, громади і держави

Робить відповідальний вибір	домовляється з однокласниками про доброчесні правила взаємодії, дотримується досягнутих домовленостей, пояснює, чому це важливо [2 ГІО 8.1]	визначає разом з однокласниками та використовує правила та процедури вирішення питань, які стосуються життя класу; пояснює, як власний вибір та дії можуть вплинути на інших осіб [4 ГІО 8.1]
Бере участь у розв'язанні проблем спільнот	розповідає про свої успіхи, успіхи класу, своєї родини; розповідає про свої проблеми, обирає варіанти їх розв'язання; долучається до корисних справ у родині, класі, школі [2 ГІО 8.2]	розповідає про свої досягнення, досягнення класу, своєї родини, школи, громади; аналізує проблеми класу, школи, громади та пропонує варіанти їх розв'язання; пояснює фактори, які допомогли досягти успіху або призвели до виникнення проблеми; долучається до справ,

корисних для класу, школи,
громади [4 ГІО 8.2]

Осмислює громадсько- політичне життя	розповідає про Україну як про свою Батьківщину, розпізнає державні символи України, шанобливо ставиться до них [2 ГІО 8.3]	пояснює, що означає бути громадянином України та як Україна пов'язана з Європою [4 ГІО 8.3]
--	--	--

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з мистецької освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3-4 класи

*Художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через
образотворче, музичне та інші види мистецтва*

Творють різними засобами і способами	творють відомими художніми засобами і способами [2 МІО 1.1]	добирає засоби і способи для творення художнього образу [4 МІО 1.1]
Імпровізує	експериментує, використовуючи відомі техніки художньо-творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами, формами, матеріалами тощо для створення художніх образів [2 МІО 1.2]	експериментує, використовуючи відомі техніки художньо-творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами, формами, матеріалами тощо, поєднуючи елементи для втілення ідей в художньому образі [4 МІО 1.2]

Естетично перетворює навколишній світ	спостерігає за навколишнім світом, фіксує за допомогою вчителя цікаві явища як ідеї для творчості; допомагає прикрасити місце, де навчається, живе [2 МІО 1.3]	спостерігає за навколишнім світом, фіксує в різний спосіб цікаві явища; використовує їх у творчій діяльності; пропонує ідеї оздоблення місця, де навчається, живе; реалізує їх самостійно або за допомогою інших осіб [4 МІО 1.3]
---	---	---

*Пізнання мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань,
ціннісне ставлення до мистецтва*

Аналізує, інтерпретує, оцінює мистецтво	сприймає твори різних видів мистецтва і проявляє емоційно- ціннісне ставлення до них у різний спосіб (словами, рухами, мімікою, лініями, кольорами тощо) [2 МІО 2.1]	сприймає твори різних видів мистецтва і проявляє емоційно- ціннісне ставлення до них у різний спосіб; зосереджує увагу на деталях; пояснює, що подобається у творі, а що ні, визначає відомі засоби художньої виразності [4 МІО 2.1]
Пізнає мову мистецтва	розрізняє види мистецтва (музичне, образотворче, театральне, хореографічне тощо) і розпізнає притаманні їм засоби виразності [2 МІО 2.2]	вирізняє елементи художньої мови, характерні для різних видів мистецтва (музичне, образотворче, театральне, хореографічне тощо) [4 МІО 2.2]

Пізнання себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво

Оцінює власну творчість	оцінює власну творчість за визначеними орієнтирами; пояснює, наскільки вдалося втілити свій задум [2 МІО 3.1]	оцінює власну творчість за визначеними орієнтирами; визначає за допомогою вчителя необхідні для самовдосконалення дії; відстоює своє право на самовираження [4 МІО 3.1]
----------------------------	--	--

Представляє власні досягнення	презентує створені художні образи у зрозумілий спосіб, пояснюючи створене [2 МІО 3.2]	презентує створені художні образи, пояснює свій задум, відстоює думку [4 МІО 3.2]
Взаємодіє з іншими особами через мистецтво	бере участь у колективній творчій діяльності, дотримується правил творчої співпраці; ділиться з іншими особами враженнями від сприйняття мистецтва та творчої діяльності [2 МІО 3.3]	бере участь у колективних творчих проектах, виконує різні дії/ролі у творчому процесі; обговорює з іншими особами враження від сприйняття мистецтва та творчої діяльності, поважаючи вибір інших осіб [4 МІО 3.3]
Регулює власний емоційний стан засобами мистецтва	визначає серед творів і видів художньо-творчої діяльності ті, що подобаються; ділиться емоціями від сприйняття мистецьких творів; творить для власного задоволення [2 МІО 3.4]	розпізнає власні емоції від сприйняття мистецьких творів, обирає твори і види художньо-творчої діяльності відповідно до свого настрою; пояснює, від чого одержує насолоду у власній творчості [4 МІО 3.4]

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з фізкультурної освітньої галузі

Загальні результати навчання здобувачів освіти	Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти	
	1-2 класи	3 класи

Заняття руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонстрація рухових умінь та навичок, використання їх у різних життєвих ситуаціях

Виконує життєво необхідні рухові дії	виконує вправи на пересування (ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання), виконує вправи з предметами та без них (за наявності відповідних умов) [2 ФІО 1.1]	виконує вправи на пересування (ходьба, біг, стрибки, лазіння, плавання, ковзання) з предметами та без них, оцінює власне виконання рухових дій та виконання вправ іншими особами (за наявності відповідних умов) [4 ФІО 1.1]
Моделює рухову діяльність	розпізнає, добирає та виконує фізичні вправи для ранкової гімнастики; розрізняє, добирає та виконує фізичні вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей [2 ФІО 1.2]	розпізнає, добирає та виконує фізичні вправи для ранкової гімнастики, фізкультурної хвилинки та паузи; добирає відповідний інвентар для кожного виду спорту, розрізняє та виконує вправи з різних видів спорту для розвитку фізичних якостей [4 ФІО 1.2]
Виконує фізичні вправи під час ігрової діяльності та змагань	виконує рухові дії під час рухливих ігор під керівництвом вчителя [2 ФІО 1.3]	виконує рухові дії у рухливих іграх під час занять у школі та дозвілля [4 ФІО 1.3]

Вибір фізичних вправ для підвищення рівня фізичної підготовленості

Контролює свій фізичний стан	контролює своє самопочуття за підтримки дорослих у закладі загальної середньої освіти і поза його межами [2 ФІО 2.1]	володіє елементами самоконтролю у процесі виконання фізичних вправ [4 ФІО 2.1]
Аналізує та оцінює вплив фізичного навантаження на стан здоров'я	пояснює значення фізичних вправ для здоров'я людини [2 ФІО 2.2]	аналізує вплив позитивних та негативних факторів на стан здоров'я людини; оцінює своє самопочуття за частотою серцевих

скорочень та частотою дихання [4
ФІО 2.2]

Добирає фізичні вправи для розвитку фізичних якостей та зміцнення здоров'я	обирає за допомогою вчителя та регулює інтенсивність виконує вправи/ігри і елементи різних видів спорту для розвитку фізичних якостей [2 ФІО 2.3]	навантаження (швидкість, тривалість, послідовність виконання фізичних вправ) відповідно до визначених завдань [4 ФІО 2.3]
---	---	---

*Дотримання правил безпечної і чесної гри, вміння боротися, вигравати і програвати;
усвідомлення значення фізичних вправ для здоров'я, задоволення, гартування характеру,
самовираження та соціальна взаємодія*

Виконує різні соціальні ролі	виконує різні ролі під час рухливих ігор, забав, обрядів та інших форм рухової діяльності [2 ФІО 3.1]	ефективно взаємодіє з однолітками для досягнення спільних командних цілей під час рухової діяльності [4 ФІО 3.1]
---------------------------------	--	---

Дотримується безпечної поведінки	дотримується правил безпеки особисто та під час спільної з друзями рухової діяльності [2 ФІО 3.2]	дотримується правил безпеки під час рухової діяльності в закладі загальної середньої освіти та поза його межами, пояснює значення цих правил та їх наслідки [4 ФІО 3.2]
-------------------------------------	--	--

Дотримується етичних норм у руховій діяльності	дотримується правил чесної гри під час рухової діяльності; не засмучується через поразку [2 ФІО 3.3]	дотримується правил чесної гри під час рухової діяльності; прагне вигравати, не засмучується через поразку і сприймає її гідно [4 ФІО 3.3]
--	---	--